Віннікавай патрэбная аперацыя (стар. 2) Самагубцу ўратавала паліто (стар. 2)
Як пераправіць грошы за мяжу (стар. 3) Хто можа быць прэзідэнтам Расіі (стар. 4)

СВАБОДА

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Германчук
Заснавальнік Павел Жук
Наклад 34.640
Адрас рэдакцыі:
220088, Мінск, вул.Іванаўская, 56
Тэл./факс 2 362 441

Аўторак, 8 ліпеня 1997 г. № 72 Кошт свабодны

Уступныя экзамены будзе кантраляваць палкоўнік Замяталін

Старшыня дзяржаўнага камітэта па друку Уладзімір Замяталін атрымаў яшчэ адно прызначэнне: ён узначаліць прэзідэнцкую камісію па кантролі за ходам уступных экзаменаў.

Прэзідэнт Лукашэнка даручыў былому намесніку кіраўніка сваёй адміністрацыі, а сённяшняму «міністру прэсы» ў кароткі тэрмін распрацаваць Палажэнне аб камісіі, а таксама канкрэтныя прапановы па арганізацыі кантролю за ходам уступных экзаменаў у ВНУ і сярэдніх спецыяльных навучальных установы. Замяталіну давядзецца паспяшацца: нагадаем, што ўступныя экзамены ў Беларусі пачнуцца 14 ліпеня.

БелаПАН

Святы засланілі гора

Загінулі дзеці

У мінулыя выходныя, калі Мінск гуляў і весяліўся, у Гомельскай вобласці хавалі чатырох школьнікаў, якія трагічна загінулі ў аўтакатастрофе каля Кобрына Брэсцкай вобласці.

Няшчасце здарылася 1 ліпеня ў пяць гадзін вечара. Чарнобыльскіх дзяцей з Рэчыцкага раёна чатырма аўтобусамі «Неаплан» везлі на аздараўленне ў Бельгію. На пад'ездзе да вёскі Камень Кобрынскага раёна калону, якая рухалася без суправаджэння ДАІ, заспеў дождж. Аўтобус, які ішоў першым (з хуткасцю больш за 90 км у гадзіну), раптам занесла на павароце і ён паляцеў у кювет. У двухпавярховым «Неаплане», якім кіраваў 57-гадовы бельгійскі вадзіцель, ехала 71 дзіця. Першая дапамога прыйшла толькі праз сорак хвілін. Вынік аварыі жудасны: чацвёра дзетак загінулі, 62 былі шпіталізаваныя ў бальніцах Кобрына і Брэста. Некалькі з іх учора ўсё яшчэ знаходзіліся ў цяжкім стане, але, па словах медыкаў, іхняму жыццю цяпер няма пагрозы.

Але трох хлопчыкаў і адну дзяўчынку вярнуць да жыцця ўжо было немагчыма — іх дасталі з аўтобуса нежывымі. Свеце Ламанос з Рэчыцкага раёна было 14 год, Ягору Фёдараву з Рэчыцы — 11 гадоў, Дзіму Назарчуку з Ельска — 12 гадоў, Максіму Дрожжу з Хойнікаў было ўсяго 8 гадкоў.

Расследаваннем прычынаў аварыі займаецца спецыяльна створаная камісія. Вадзіцель Вілі Зольє ўзяты пад варту і змешчаны ў следчы ізалятар Брэста. З дарослых пацярпеў толькі адзін чалавек — Ілля Левін, намеснік старшыні дабрачыннага фонду «Сусвет—кантакт—Чарнобыль», з дапамогаю якога і была арганізавана гэтая паездка. Дарэчы, на наступны дзень 228 школьнікаў са згоды бацькоў на трох аўтобусах паехалі далей.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Сталіца сваё адгуляла

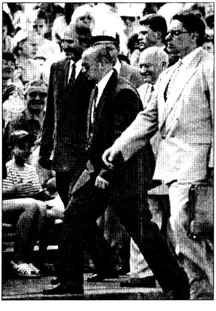
Тры дні пампезнага святкавання дня рэспублікі і 930-гадовага юбілею Мінска запомніліся жыхарам сталіцы не толькі грандыёзнасцю святочнай праграмы.

На здымках: героі мінскіх святаў. Адзін насвяткаваўся як мае быць (уверсе), а для нашага галоўнага героя і ягонай шматлікай аховы гэта хутчэй было не свята, а праца.

Цэнтр Мінска ў гэтыя дні быў настолькі шчыльна перакрыты міліцэйскімі кардонамі, быццам улады рыхтаваліся не да свята, а да разгону несанкцыянаванай маніфестацыі. Самым распаўсюджаным словам у міліцыянтаў было слова «пропуск». Без гэтага таямнічага пропуска просты грамадзянін, які хацеў паглядзець вайсковы парад, тэатралізаванае шэсце ці канцэрт, пільнымі ахоўнікамі парадку бліжэй за 500 метраў да месца правядзення мерапрыемстваў не прапускаўся. Другой праблемай, з якой улады не змаглі справіцца, сталі аўтамабільныя коркі на прылеглых да праспекта Скарыны вуліцах, бо транспарт праз цэнтр горада ў святочныя дні не хадзіў.

Святкаванне пачалося вечарам 2 ліпеня з ускладання прэзідэнтам кветак да абеліска Перамогі. Пакуль Лукашэнка ўскладаў вянок і размаўляў на плошчы з нешматлікімі прадстаўнікамі «прагрэсіўнай грамадскасці» (пераважна састарэлымі членамі КПБ, саюза афіцэраў і маладымі «патрыётамі» з БПСМ), да Опернага тэатра пачалі з'язджацца ўдзельнікі ўрачыстага сходу, прысвечанага новаму дзяржаўнаму святу — «дню рэспублікі». Для падтрымання парадку да тэатра былі сцягнутыя вялікія міліцэйскія сілы, аднак сваімі няўмелымі дзеяннямі захоўваць парадак яны не маглі. Калі машына пасла Польшчы Эвы Спыхальскай пад'ехала да тэатральнай плошчы, раптам з'явіўся нейкі міліцыянт, які загадаў паслу запаркаваць аўтамабіль за 100 метраў ад будынка Опернага і ісці да тэатра пешшу, праціскаючыся паміж іншымі машынамі. Пані Спыхальска заявіла, што не дазволіць размаўляць з сабой такім тонам і, паабяцаўшы скласці афіцыйны пратэст у беларускае МЗС, скамандавала шафёру вяртацца ў пасольства. У Оперным тэатры Лукашэнка выступіў з 40-хвіліннай прамовай на беларускай мове. Сэнс гэтага спічу зводзіўся да наступнага: дзякуючы кастрычніцкай рэвалюцыі Беларусь атрымала сваю дзяржаўнасць, якую разам з іншымі народамі Савецкага Саюза адстаяла ў гады вайны. У апошні час, — адзначыў Рыгоравіч, — нацыяналістычныя сілы спрабавалі паставіць пад сумнеў заваёвы савецкага перыяду. Але цяпер у краіне ёсць цвёрдая ўлада, якая не дазволіць сепаратыстам дыктаваць сваю волю большасці народа. Лукашэнка таксама заявіў, што ад незалежнасці краіны ён ніколі не адмовіцца.

Дзень 3 ліпеня пачаўся праліўным дажджом і паднясцем прэзідэнцкага штандара над рэзідэнцыяй Лукашэнкі. Праспект Скарыны ад цырка да плошчы Незалежнасці былі перакрыты міліцыяй і вайсковай тэхнікай, бо ў 10 гадзін на «галоўнай плошчы краіны» пачынаўся вайсковы парад. Мне ўдалося прыстроіцца да калоны працоўных Першамайскага раёна Мінска і, хлюпаючы ў вадзе, дабрацца па вуліцы Інтэрнацыянальнай да плошчы Незалежнасці. Двое маіх суседзяў па калоне ціха мацюкаліся і праклінаді начальства, якое прымусіла іх такім надвор'ем ісці на парад. Некалькі жанчын пераконвалі самі сябе, што гэты дзень яны адпрацавалі як мае быць.

(Працяг на стар. 2)

КенетЯлавіц «пост здаў»

Учора, у апошні дзень свайго знаходжання ў Беларусі, пасол ЗША Кенет Ялавіц правёў развітальную прэс-канферэнцыю для журналістаў.

Азіраючыся на трохгадовы перыяд сваёй працы ў нашай краіне, сп.Ялавіц галоўнай падзеяй назваў тое, што Беларусь канчаткова пазбавілася ядзернай зброі, і гэта значна палепшыла сітуацыю ў Цэнтральнай Еўропе. Пасол з задавальненнем адзначыў таксама пашырэнне кантактаў паміж грамадзянамі Беларусі і ЗША. У прыватнасці, за гэты тэрмін, па яго дадзеных, звыш 500 студэнтаў і навукоўцаў пабывалі ў ЗША па розных праграмах развіцця навукі і адукацыі. Часцей сталі прыязджаць у Беларусь госці з Амерыкі. Ёсць надзвычайныя прыклады эканамічнага супрацоўніцтва з буйнымі амерыканскімі кампаніямі. Аднак у цэлым працэс развіцця узаемаадносінаў, па словах Кенета Ялавіца, не быў лёгкім. *«Я пакідаю Беларусь з пачуццём заклапочанасці, што вашая краіна не ідзе па шляху дэмакратычнага рэфармавання настолькі хутка, каб ужо ў бліжэйшым будучым стаць паўнавартым членам супольнасці дэмакратычных краінаў свету»*, — заявіў сп.Ялавіц. Пры гэтым ён падкрэсліў, што ЗША не выступаюць за ізаляцыю Беларусі. На ягоную думку, да ізаляцыі вядзе палітыка беларускага кіраўніцтва, якое не выконвае абавязацельстваў перш за ўсё па захаванні правоў чалавека, якія былі ўзятыя беларускімі ўладамі раней.

Паколькі на сустрэчу з журналістамі сп.Ялавіц прыехаў адразу пасля развітальнай размовы з Аляксандрам Лукашэнкам, журналісты не маглі абмінуць «прэзідэнцкую» тэму. Пасол ЗША ў Беларусі дыпламатычна адхіліўся ад прамых адзнак у бок Лукашэнкі, аднак заўважыў, што беларускім грамадзянам трэба браць больш актыўны ўдзел у падзеях, якія адбываюцца ў іхняй краіне і такім чынам уздзейнічаць на тую альбо іншую пазіцыю свайго кіраўніка, які, як сапраўды «таленавіты палітык», будзе вымушаны прыслухоўвацца да іншых поглядаў.

Адказваючы на пытанне аб ягоным далейшым лёсе, Кенет Ялавіц паведаміў, што будзе працаваць у Вашынгтоне ў Інстытуце міжнародных зносінаў пры Дзяржэпартаменце кіраўніком спецыяльнай праграмы для дыпламатаў. Новаму паслу ЗША ў Беларусі сп.Спекхарду (пра яго СВАБОДА паведаміць больш падрабязна ў наступным нумары) ён пажадаў больш магчымасцяў для азнаямлення з краінай: *«Як Вашынгтон не ўся Амерыка, так і Мінск — не ўся Беларусь»*, — сказаў сп.Ялавіц.

«І ўсё ж я развітваюся з вамі ў аптымістычным настроі. Мае найбольшыя ўражанні ад Беларусі — гэта яе шчырыя, таленавітыя людзі і выдатныя краявіды. У вас выдатны чалавечы і прыродны патэнцыял. І я жадаю вам знайсці магчымасць выкарыстаць гэты патэнцыял найлепшым чынам», — заявіў Кенет Ялавіц.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Слуцкія ткачыхі трымаюць забастоўку

Другі тыдзень бастуе славутае прадпрыемства Слуцка — тэкстыльная фабрыка.

Ткачыхі патрабуюць выплаціць заробак за красавік і травень і выступаюць за адстаўку з пасады дырэктара фабрыкі С.Лосіка, які, на іхнюю думку, ужо «не цягне».

Гэтае невялікае прадпрыемства (тут занята крыху больш за сто чалавек) працуе на давальніцкай сыравіне пад канкрэтныя заказы. З заказамі сёння нягуста, таму нярэдка ткачыхі сядзяць без працы. Нездарма і сярэдні заробак у гэтым годзе ў іх складаў 500—600 тысяч рублёў у месяц. Але травень, здавалася, мог стаць больш шчодрым на грошы. Справа ў тым, што фабрыка атрымала немалы заказ на выраб тэкстыльнай асновы для цыраты, які выконваўся ў аўральным парадку. У той час, калі ўся краіна адзначала шматлікія майскія святы, слуцкія ткачыхі працавалі амаль без выходных, некаторым «закрылі» нават па 28—29 працоўных дзён. Але грошы, на якія разлічвалі жанчыны, яны дагэтуль не атрымалі, а шмат з кім не разлічыліся і за красавік. Цярпенне жанчын лопнула, і 25 чэрвеня яны пачалі страйк, а свае патрабаванні накіравалі мэру Слуцка Аляксандру Сайко і галоўнаму вертыкальшчыку Мінскай вобласці Пятру Пётуху. Як паведамляюць са Слуцка, дагэтуль начальнікі не здолелі знайсці грошы для ткачых. Трымаецца на сваёй пасадзе і дырэктар фабрыкі С.Лосік. Не паддаюцца на ўгаворы «пачаць працу» і слуцкія ткачыхі.

Алесь ПАЎЛОВІЧ

СВАБОДА
8 ліпеня 1997 г., № 72

Сталіца сваё адгуляла

(Пачатак на стар. 1)

На здымку: пільныя міліцыянты на ўсе пытанні людзей адказвалі адным словам: «Пропуск!»

У 10 гадзін міністр абароны генерал Чумакоў аб'ехаў выстраеныя на плошчы войскі Мінскага гарнізона, павіншаваў вайскоўцаў са святам і даклаў Лукашэнку, што яго падначаленыя да параду гатовыя. Лукашэнка выступіў з кароткай прамовай (скарочаны варыянт выступлення ў Оперным тэатры), і войскі рушылі маршам праз плошчу. Прыкладна за 40 хвілін каля Дома ўрада прайшлі сувораўцы, курсанты, памежнікі, прадстаўнікі іншых радоў войскаў, праехалі цяжкія ракетныя і самаходныя ўстаноўкі, БТРы і БМП. Раптам дождж скончыўся, і вайсковую частку параду закрывалі ваенна-паветраныя сілы. Са страшэнным гулам на малой вышыні пранеслася некалькі вайсковых верталётаў, транспартных самалётаў, бамбардоўшчыкаў і знішчальнікаў. Услед за вайскоўцамі паўз трыбуну, дзе стаяў прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта Лукашэнка, прамаршыравалі спартоўцы. Гэта ўжо нагадвала часы, калі падобныя парады прымаў адзін вялікі вусаты сябра ўсіх савецкіх фізкультурнікаў. Пасля дэманстрацыі сілы і магутнасці беларускай арміі на новапакладзеным асфальце дзенідзе засталіся выбоіны ад колаў цяжкой тэхнікі і сіратліва прытулены да Чырвонага касцёла плакацік з надпісам: «Беларусы за мір ува ўсім свеце!».

Гарадское свята пачалося на наступны дзень у 11 гадзін на Кастрычніцкай плошчы тэатралізаваным шэсцем «Стагоддзі над Мінскам». Артысты прафесійных і самадзейных калектываў усіх раёнаў горада прадстаўлялі розныя старонкі гісторыі Мінска — ад старажытнасці да нашых часоў. Праўда, трапіць на гэты фэст змог далёка не кожны. Зноў паўсюль стаялі пільныя міліцыянты і на ўсе пытанні людзей адказвалі адным словам: «пропуск». Такія дзеянні ўладаў выглядалі недарэчна, бо на плошчы ставала вольнага месца, а многія людзі былі вымушаныя штурхацца ў цесных падваротнях — для іх свята ўжо было сапсаванае. У 13 гадзін каля Палаца спорту пачаўся піўны фестываль «Смага-97». Тут размясцілі свае павільёны мінскія заводы «Крыніца» і «Аліварыя», а таксама лідскі бровар. Тысячы людзей хадзілі ад палаткі да палаткі, пілі цёплае піва і глядзелі, як нейкі самадзейны ёг рэжа сябе нажом, глытае шпагі і рукой забівае цвікі. Тыя, хто піва пераб'раў, размяшчаліся адпачываць проста на зямлі, пад спякотным сонцам.

Святкаванне працягвалася і на іншых гарадскіх пляцоўках. На Кастрычніцкай плошчы выступалі танцавальныя і музычныя калектывы, у скверы Янкі Купалы моладзь весялілі рок-гурты. Карацей, было шмат піва і песень. Не дзіва, што ад такой насычанай праграмы і спякотнага надвор'я людзі хутка стамляліся. Аднак у 21 гадзіну на Кастрычніцкай плошчы, дзе маэстра Фінберг са сваім аркестрам пачаў канцэрт з выканання ваяўнічага гімна горада, адмыслова напісанага да юбілею, людзей сабралася нямала. Зноў міліцыя ў розных месцах праспекта спыняла непажаданых гледачоў, аднак тыя, хто здолеў прарвацца на канцэрт, весяліліся на поўную моц.

Дзень 5 ліпеня быў заключным і, бадай, самым напружаным перыядам свята. Раніцай на спартовых пляцоўках Мінска праходзілі розныя спаборніцтвы, але прагная піва і відовішчаў публіка чакала вечара, бо ў 21 гадзіну пачыналася водная феерыя і феерверк. Перад пачаткам шоў на беразе ракі ад плошчы Перамогі да міністэрства абароны і вуліцы Камуністычнай сабралася не менш за 200 тысяч чалавек. У адрозненне ад леташняга падобнага мерапрыемства, сёлета яго арганізатары дапусцілі дзве вялікія памылкі: зрабілі на ўзбярэжжы сядзячыя месцы і даручылі ахоўваць парадак міліцыі. У выніку набярэжная не магла змясціць усіх гледачоў, якія тоўпіліся па ўсёй вуліцы Камуністычнай. Міліцыя перакрыла праходы па тратуарах праспекта Скарыны, і тысячы людзей, каб прарвацца да ракі, кінуліся ў прылеглыя вуліцы і прахадныя двары. Пачалася даўка, у якой толькі цудам ніхто сур'ёзна не пацярпеў. А з воднай сцэны пад дрэнны гук публіку весялілі А.Ярмоленка, А.Газманаў, іншыя спевакі і цыркавыя артысты. У 23:30 свята скончылася 15-хвілінным феерверкам. Натоўп людзей хлынуў на праспект, а з міліцэйскай машыны даносілася: «Грамадзяне, разыходзьцеся! Усе мерапрыемствы скончыліся. Станцыі метро «Плошча Перамогі» і «Кастрычніцкая» не працуюць». Як дзесяткам тысяч людзей раз'ехацца з цэнтра горада — ніхто не тлумачыў. Трохдзённы святочны ўраган скончыўся — добра, што хоць без ахвяраў.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

У лагеры – галадоўка

У дзіцячым лагеры «Зорка», што ў Брэсцкай вобласці, тры дні баставалі і галадалі ў знак пратэсту 17 важатых.

Важатымі ў лагеры працуюць студэнты гістарычнага і спартыўнага факультэтаў Брэсцкага дзяржаўнага універсітэта. Яны запатрабавалі ад адміністрацыі павысіць ім зарплату (за месяц працы важатыя атрымалі ўсяго па 300-350 тысяч рублёў) і забяспечыць у лагеры нармальныя санітарныя ўмовы, бо на працягу чэрвеня дзеці неаднаразова атручваліся сапсаванымі прадуктамі.

Важатых падтрымалі выхавальнікі і іншыя работнікі лагера. Спіс патрабаванняў, які падпісалі 28 чалавек, быў перададзены ў абласны прафсаюз работнікаў культуры. Студэнты спынілі галадоўку толькі пасля прыезду ў лагер прадстаўнікоў рэктарата універсітэта і абласной федэрацыі прафсаюзаў, якія паабяцалі важатым выканаць іх патрабаванні.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Самагубцу ўратавала паліто

Скончыць жыццё самагубствам спрабаваў раніцай 2 ліпеня на мінскай плошчы Незалежнасці 42-гадовы прадпрымальнік з Баранавічаў Мікалай Васіленка.

Напярэдадні ён патэлефанаваў у рэдакцыі некалькіх газет і паведаміў, што збіраецца ўчыніць самаспаленне. У прызначаны час каля станцыі метро карэспандэнтаў сустрэў мужчына, апрануты, нягледзячы на спякотнае надвор'е, у цёплае паліто. Ён сказаў, што рашыўся на самагубства, бо падатковая інспекцыя незаконна абрабавала яго і ён цяпер не можа расплаціцца з крэдыторамі. Тут жа Васіленка раздаў прысутным свой адкрыты ліст, абліў сябе бензінам і падпаліў. Карэспандэнтам удалося сарваць з яго ахопленае полымем паліто і збіць агонь са штаноў. Пакуль журналісты бегалі выклікаць хуткую дапамогу, няўдачлівы самагубца некуды знік. Добра, што на гэты раз жаданне жыць у чалавека перамагло.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Японія дапамагае пацярпелым ад урагану

У сувязі са стыхійным бедствам, што спасцігла Беларусь, урад Японіі прыняў рашэнне прадаставіць гуманітарную дапамогу для жыхароў пацярпелых раёнаў і гарадоў.

Пасольства Японіі ў Рэспубліцы Беларусь выказала спачуванне жыхарам Беларусі, якія пацярпелі ад урагану, і выказала спадзяванне, што наступствы гэтага стыхійнага бедства будуць хутка пераадоленыя. Як паведамілі ў амбасадзе, урадавая дапамога складаецца з набораў медыкаментаў, прызначаных для аказання тэрміновай медыцынскай дапамогі, агульнай вагой у адну тону. Мяркуецца, што такая колькасць медыцынскіх матэрыялаў можа задаволіць патрэбнасць 10.000 грамадзян у экстраным медыцычным абслугоўванні на працягу трох месяцаў.

Пасольства Японіі паведамяле, што дапамога будзе перададзеная беларускаму боку на гэтым тыдні.

БелаПАН

Віннікавай патрэбная аперацыя

Такое заключэнне зрабілі судмедэксперты

Як вынікае з гэтага дакумента, на падрыхтоўку якога групе дактароў спатрэбілася больш трох месяцаў, Тамара Віннікава мае шэраг даволі цяжкіх хваробаў. За шэсць месяцаў знаходжання ў следчым ізалятары КДБ стан яе здароўя значна пагоршыўся. Медыкі прыйшлі да высновы, што патрабуецца хірургічнае ўмяшальніцтва. Разам з тым яны прызналі магчымым яе далейшае ўтрыманне ў турме. З гэтага вынікае, што дактары прапануюць апераваць Тамару Віннікаву за кратамі, на што яна не дае згоды, паколькі лічыць, што аперацыя ў такіх умовах не гарантуе ёй не тое што выздараўлення, а нават жыцця.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Што цешыць Філарэта

Наваполацкае аб'яднанне «Палімір» наведаў мітрапаліт Філарэт.

Пасля экскурсіі па заводу ўладыка асвяціў некалькі заводскіх будынкаў і сустрэўся з працоўным калектывам прадпрыемства. Адказваючы на пытанні рабочых, Філарэт выказаў шкадаванне, што Савецкага Саюза больш не існуе, аднак яго цешыць, што праваслаўная царква пазбегла расколу і засталася апошнім інстытутам былой дзяржавы, які захаваў свае адзінства.

Філарэт рады, што многія беларускія палітыкі наведваюць праваслаўныя храмы, а прэзідэнт у сваіх прамовах часта выкарыстоўвае выразы, «благозвучные» праваслаўнаму вуху. Аднак, уладыка не патлумачыў, якія менавіта выказванні Рыгоравіча прыемныя ягонаму вуху. Няўжо ўсе?

Васіль КРОКВА

За чарнобыльскія грошы чыноўнікі рамантуюць сабе кабінеты

Камітэт дзяржаўнага кантролю выкрыў у Гомельскай вобласці факты нямэтавага выкарыстання сродкаў, прызначаных для ліквідацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС.

Так, вясною 1996 года міністэрствам па надзвычайных сітуацыях было выдзелена па 1 млрд. рублёў дванаццаці найбольш забруджаным раёнам Гомельскай вобласці. Грошы прызначаліся на добраўпарадкаванне населеных пунктаў, правядзенне рамонту сістэм водадаправоду і газазабеспячэння. Аднак, як паказала праверка, амаль 1 млрд. рублёў быў патрачаны на рамонт адміністратыўных будынкаў, у тым ліку выканкамаў Рагачоўскага, Чачэрскага, Калінкавіцкага і Брагінскага раёнаў.

БелаПАН

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

Праздник после стихийного бедствия – как свадьба с покойником в доме

Помню случай, который был описан в популярной газете, а потом очень долго обсуждался не только в прессе, но и в курилках, на кухнях, около подъездов.

Шла активная подготовка к свадьбе. Решили играть ее в доме жениха. Было закуплено огромное количество продуктов и спиртного, приглашены гости. Все делалось с огромным размахом и пышностью. И надо же было такому случиться: в ночь перед свадьбой внезапно умирает отец жениха. Что делать? Отменить свадьбу? Но ведь продукты уже заготовлены, да и гости приехали. И тогда устроители решают: праздновать — никого не оповещая о горе. Весело гуляла та роскошная свадьба, гости от души веселились, пили, ели, желали счастья молодым — и не подозревали, что за стеной лежит покойник.

Этот случай мне вспомнился в связи с помпезным празднованием так называемого дня республики. Это выглядело таким же безнравственным и кощунственным, как та свадьба. Ведь накануне огромный ущерб понесла Беларусь от стихийного бедствия — урагана, который обрушился на нас 23 июня. Погибли люди, пострадали дома, имущество, линии электропередач, сельскохозяйственные угодья. Нужно объявлять национальный траур по погибшим, восстанавливать разрушенное и либо отменить праздник вообще, либо провести скромное чествование ветеранов войны.

Кто-то скажет: каждый день умирают люди — кто в больничной палате, кто под колесами автомобиля, кто в пьяной драке. Все так. Но в данном случае это — стихийное бедствие, и это надо понимать! Поэтому разнузданное веселье с лихими плясками на понтонах, которые были построены на Свислочи, считаю позором для нашего правительства!

В.КОЛЕСНИКОВ,
г.Минск

ПРЭС-РЭЛІЗ

Белорусское правительство блокирует программу Нанна–Лугара

Президент Лукашенко позволил себе высказывания в отношении финансовой помощи Республике Беларусь, которые искажают характер американско-белорусского сотрудничества. В связи с этим исполняющий обязанности пресс-секретаря Государственного департамента США Джон Динжер сделал следующее заявление.

«Соединенные Штаты Америки находят вызывающими большое беспокойство комментарии, сделанные президентом Беларуси А.Лукашенко 27 июня, в которых он публично исказил характер американской помощи Беларуси. Около 40 млн. долларов, планируемые в качестве помощи Беларуси в рамках программы Нанна—Лугара по сокращению взаимной угрозы, не были выделены в 1997 г. потому, что США не смогли найти подтверждение тому, что Беларусь стремится выполнять требования в области соблюдения прав человека, предусмотренные программой по сокращению взаимной угрозы. Конгресс США требует подобных заверений ежегодно для тех стран, которые финансируются в рамках программы Нанна—Лугара.

Соединенные Штаты Америки добровольно взяли на себя обязательства предоставить Беларуси помощь более чем на 119 млн. долларов в рамках программы Нанна—Лугара. Эта помощь включает в себя выделение средств на выполнение Беларусью своих обязательств по уничтожению стартовых площадок для ядерных ракет СС-25 «Тополь», размещенных ранее в Беларуси. США уже предоставили Беларуси в рамках программы Нанна—Лугара помощь более чем на 60 млн. долларов и в настоящий момент работают над выделением Беларуси еще 19 млн. долларов, которые ранее были ассигнованы Конгрессом США.

США по-прежнему располагают зарезервированными средствами для проведения экологически безопасных работ по уничтожению стартовых площадок ядерных ракет. Именно правительство Беларуси несет ответственность за задержки в реализации этого проекта. Американский подрядчик был готов приступить к выполнению работ, связанных с уничтожением стартовых площадок, более года назад. Однако до сих пор он так и не получил от правительства Беларуси разрешения на доступ к объектам стартовых площадок.

Не предоставленные финансовые средства могут быть выделены, только если США смогут подтвердить стремление Беларуси придерживаться общепризнанных норм в области соблюдения прав человека. В этом случае средства могут быть предоставлены либо позже в текущем году, либо в 1998 г. США еще раз настоятельно призывают Беларусь продемонстрировать свое желание следовать обязательствам в области соблюдения прав человека и избегать искажения фактов».

USIA

Як перапраавіць грошы за мяжу

Ёсць тры легальныя шляхі

Шмат у каго можа ўзнікнуць патрэба альбо дапамагчы сваім замежным сябрам, сваякам, якія жывуць у краінах з узроўнем жыцця пакуль ніжэйшым за беларускі, альбо проста перавесці грошы ў краіны СНД ці ў так званае «далёкае замежжа» з нейкімі іншымі мэтамі.

Раней усё было проста — Дзяржбанк СССР пераводзіў грошы ў любы куток Саюза, а замежжа знаходзілася за «жалезнай заслонай». Але цяпер неабавязкова браць з сабой наяўныя, адпраўляючыся ў далёкае падарожжа, або каб падзяліцца грашыма. Для гэтага існуе тры варыянты пераводу наяўных грошай.

Пошта

Перасылаць грошы па пошце — найбольш звыклы варыянт для былога савецкага чалавека. Але гэты шлях, як і большасць савецкіх рэчаў, мае шмат недахопаў.

Першая праблема — абмежаванні спіс краін, куды можна перавесці грошы. Беларуская дзяржаўная пошта хоча мець дачыненні толькі з краінамі былога СССР. Па-другое, праблемай з'яўляюцца абмежаванні на суму пераводу. Так, звычайны перавод не можа перавышаць 250 тысяч беларускіх рублёў — сума, якую няма сэнсу дасылаць нават у «блізкае» замежжа. Праўда, у Латвію і Літву можна адпраўляць любыя сумы грошай. У іншыя краіны без абмежаванняў можна накіроўваць толькі пенсіі, дапамогі на дзяцей і аліменты. Але і тут не без выключэнняў: для Украіны і Арменіі «спецыфічныя» пераводы не павінны быць большымі за 5 і 11,5 мільёна беларускіх рублёў адпаведна. Такім чынам, для тых, хто жадае адправіць вялікую суму, трэба шукаць іншы варыянт. Канечне, можна распрацаваць схему, паводле якой з розных паштовых аддзяленняў адсылаюцца некалькі пераводаў, — альбо падкупіць чыноўніка, які выдае даведкі, што вы «злосны аліментшчык». Аліментшчыкам на нашай пошце — шырокая дарога. Але на гэтым недахопы «паштовага варыянту» не заканчваюцца. Хутчэй за ўсё вам не спадабаецца доўгі тэрмін пераводу грошай. Да атрымальніка яны ідуць месяц, а то і болей.

Праз пошту дасылаюцца беларускія рублі, якія потым канвертуюцца ў нацыянальную валюту краіны, дзе жыве атрымальнік пераводу. У сувязі з гэтым могуць узнікнуць і праблемы з вызначэннем курса беларускага рубля, у выніку чаго можна страціць істотную суму.

Тым не менш за свае не вельмі камфортныя паслугі пошта возьме даволі вялікія камісійныя — 10% ад агульнай сумы пераводу.

Банкаўскі перавод

Для таго, каб перавесці грошы за мяжу, можна звярнуцца і ў банк. Аднак калі па пошце трэба дасылаць беларускія рублі, то ў банку давядзецца выкарыстоўваць свабодна канверсаваную валюту — нягледзячы на тое, што Нацыянальны банк Беларусі заключыў з некаторымі цэнтральнымі банкамі іншых краін пагадненні аб разліках у нацыянальнай валюце. На жаль, для таго, каб можна было ажыццяўляць плацяжы паміж фізічнымі асобамі ў наяўных нацыянальных валютах, патрэбны пагадненні паміж канкрэтнымі банкамі — а такіх няма.

Каб перавесці грошы праз банк, трэба спачатку адкрыць у ім бягучы валютны рахунак і пакласці на яго патрэбную суму. За гэтую паслугу банк возьме камісійныя (яны часцей за ўсё абмяжоўваюцца 1% ад сумы).

У адрозненне ад пошты, з дапамогай банка грошы можна накіраваць фактычна ў любую краіну. Калі банк мае карэспандэнцкія зносіны з замежным банкам у неабходнай краіне, то перавод грошай можа заняць некалькі дзён (магчыма, нават 1-2). У іншым выпадку банк можа пералічыць грошы праз які-небудзь амерыканскі альбо нямецкі банк, якія маюць больш шырокую карэспандэнцкую сетку. У выніку працэс пераводу зойме не больш за тыдзень.

Кошт на такія паслугі складаецца з камісійных, аплаты паштова-тэлеграфных выдаткаў, а калі будзе выкарастаны банк у якасці пасярэдніка — то і аплаты яго паслуг. Напрыклад у «Белзнешэканомбанку» яны будуць складаць 1% ад сумы пераводу (мінімум 10 долараў) камісійных, 8 долараў за тэлеграф і 9 долараў пасярэдніцкіх паслугаў. Камісійныя іншых беларускіх банкаў таксама знаходзяцца на гэтым узроўні і ў канчатковым выніку не складаюць больш за 5% ад сумы перавода.

Але расходы на гэтым не заўсёды заканчваюцца. Некаторыя банкі (як у Беларусі, так і за мяжой) бяруць камісійныя за выдачу наяўных грошай. Напрыклад, у Беларусі такія камісійныя складаюць, у залежнасці ад банка, да 5%. У асобных выпадках дзяржава можа збіраць падаткі з пераводу грашовых сродкаў. Так, у нашай краіне на пераводы з-за мяжы з фізічных асобаў збіраецца дзяржпошліна — 5% ад сумы пераводу. Так што з кожнай сотні долараў, якую вам даслалі з-за мяжы, пяць давядзецца пакінуць дзяржаве.

У краінах СНД можа ўзнікнуць яшчэ адна спецыфічная праблема з банкаўскімі пераводамі. Так, у аддзяленнях некаторых банкаў (куды былі пераведзеныя грошы) можа не быць наяўных валюты, і выдача грошай можа быць адкладзеная на няпэўны тэрмін.

Міжнародныя службы пераводу грошай

Ва ўсім свеце існуюць шматлікія спецыяльныя службы пераводу грошай, якія дапамагаюць перавесці вашыя сродкі ў найкарацейшы тэрмін. У Беларусі (у Мінску) працуе пакуль адна такая сістэма — *Western Union*.

Каб перавесці грошы з яе дапамогай, трэба звярнуцца да агента. У Беларусі толькі тры банкі маюць такі статус — «Белзнешэканомбанк» (па вул. Маскоўскай, каля будынка журфака БДУ), «Беларусбанк» (аддзяленне па вуліцы Куйбышава, насупраць крамы «Гарызонт») і «Інфабанк».

У агентаў ёсць каталог, дзе пералічаныя ўсе агенты гэтай сістэмы ва ўсіх краінах свету. Беларускі агент шукае па каталогу агента, які знаходзіцца ў патрэбнай краіне, горадзе, нават вуліцы, якая была б найбольш зручнай для кліента. Таксама па каталогу можна даведацца час працы і тэлефон замежнага агента, а таксама ці ёсць абмежаванні па сумах і ці існуе ў той дзяржаве спецыяльны збор на перавод грошай.

Потым, калі патрэбны агент знойдзены, адпраўшчык запаўняе спецыяльны бланк і аддае грошы, пасля нумар пераводу ўводзіцца ў камп'ютэр і на другім канцы свету ўжо магчыма забіраць грошы. Дарэчы, гэты варыянт найлепш дзякуючы сваёй аператыўнасці, калі нехта ў замежнай паездцы па нейкіх прычынах апынуўся без грошай і звярнуўся да вас па дапамогу.

Разам з грашыма магчыма даслаць і невялікае паведамленне (колькасць радкоў залежыць ад краіны). Калі дадаткова да камісійных заплаціць тры долары, агент у замежнай краіне павінен будзе паведаміць аб пералічэнні грошай адрасату па тэлефоне або тэлеграмай. Агент абавязаны тэлефанаваць не менш за пяць разоў у дзень, а калі ён не знойдзе атрымальніка за некалькі дзён, тады ўжо беларускі агент павінен будзе звярнуцца да адпраўшчыка.

Пераведзеныя грошы можна атрымаць пры прад'яўленні дакументаў, якія сведчаць асобу, або (калі сума да 500 даляраў) толькі па паролю, які фіксуецца ў бланку. Адпраўшчык у апошнім выпадку тэлефануе (або звязваецца праз факс, электронную пошту) і паведамляе пароль адрасату. Атрымальніку пажадана ведаць і нумар пераводу, бо ў яго таксама можа паведаміць адпраўшчык. Але ў Беларусі заўсёды (згодна з запатрабаваннем Нацыянальнага банка), каб атрымаць грошы, неабходна прад'явіць дакументы — парадак ёсць парадак.

Кошты на паслугі *Western Union* нязначна адрозніваюцца ў залежнасці ад краіны, і ва ўсіх беларускіх агентаў яны аднолькавыя. Да таго ж кошты не залежаць ад таго, у які куток свету трэба пераслаць грошы (толькі пры перасылцы ў афрыканскую краіну трэба даплаціць 19 долараў) і мяняюцца выключна ў залежнасці ад сумы плацяжу. Напрыклад, камісійныя на суму да 50 долараў складуць 15 долараў, ад 50 да 100 — 18 долараў, 100-200 — 26 долараў, ад 1.000 да 1.500 — 90 долараў і г.д. За суму, большую за 10.000 долараў, трэба заплаціць 480 долараў плюс па 24 долары за кожныя 500 звыш 10.000 долараў.

Такім чынам, нейкі выбар варыянтаў пераводу грошай за мяжу існуе і ў нашай, не вельмі змучанай сэрвісам краіне. Кожны можа выбраць, што яму больш падыходзіць па ўмовах і сродках. Дарэчы, дэклараванне пераведзеных грошай не патрабуецца, нягледзячы на выхад прэзідэнцкага дэкрэту — ніводзін з банкаў проста не ведае, як гэта рабіць.

Алесь САДОЎСКІ

Газавыя трубы хаваюць у зямлю

Завершаныя зварачна-мантажныя работы на ўчастку газапровода «Ямал—Заходняя Еўропа» ад горада Нясвіжа да мяжы з Польшчай.

Будаўніцтва распачалося ў кастрычніку 1996 года, і на 2 ліпеня гэтага года нітка газапровода працягласцю 209 км ізаляваная і закладзеная ў зямлю. Па разліках спецыялістаў, пры пастаўцы неабходнага абсталявання ў ліпені, будаўнікі здадуць газапровод у прызначаны тэрмін — у снежні 1997 года.

Што да другога этапу пракладкі газапровода працягласцю 184 км ад мяжы Расіі да ракі Бярэзіна (каля горада Барысава Мінскай вобласці), тут ёсць праблемы: на 2 ліпеня зварыня ўсяго 18 км трубаў.

Як паведаміў намеснік генеральнага дырэктара аб'яднання «Белтрансгаз» Валянцін Шваб, на беларускім участку газапровода «Ямал—Заходняя Еўропа» будуць пабудаваныя пяць кампрэсарных станцый. Сістэма магістральных газапроводаў «Ямал—Заходняя Еўропа», дзве ніткі якой пройдуць праз тэрыторыю Беларусі і Польшчы ў Германію, дазволіць удвая павялічыць транзіт расійскага газу ў Еўропу. Даўжыня кожнай ніткі (дыяметрам 1.400 мм) на нашай тэрыторыі складзе 575 км; прадукцыйнасць пасля ўводу усіх кампрэсарных станцый — 68 млрд. кубаметраў газу ў год. Агульная працягласць газапровода ад паўвострава Ямал да мяжы Германіі складзе больш чым 4 тысячы км.

БелаПАН

Якутам нужны трактора, а нам – алмазы

В последний день июня столицу Беларуси посетила делегация деловых кругов Республики Саха (Якутия), возглавил которую президент Республики Саха Михаил Николаев.

Интерес российской стороны в Беларуси заключается в основном в наших тракторах, БелАЗах и могилевских МоАЗах. Учитывая, что экономика Якутии длительное время была ориентирована на развитие добывающих отраслей, закономерен ее интерес на развитие совместных производств.

В частности, в Республике Саха добывают до 98% всех российских алмазов, 100% сурьмы, а также золото, серебро, уголь, нефть и газ. Якуты заинтересованы в создании и развитии на своей территории нефтеперерабатывающих предприятий. Также ставится вопрос о совместной добыче олова и развитии ювелирного производства.

Основной интерес для белорусской стороны в данном регионе составляют все-таки алмазы, которые, между прочим, необходимы для работы Могилевского ПО «Кристалл».

В ходе визита проведены переговоры с министром внешних экономических связей Михаилом Мариничем, представителями других министерств и государственных структур. Однако конкретных результатов по итогам посещения делегации Минска пока нет. Мы лишь выразили готовность к долговременному сотрудничеству с Республикой Саха и созданию совместной дистрибьютерской сети и сети сервисных станций, организации совместных предприятий и финансово-промышленных групп. Но протокол — не более чем бумажка.

Вероника СТРОЕВА

Государство решило поиграть в лотерею

Комитет государственного контроля подбирается к игровому бизнесу. По результатам проверки был сделан вывод, что граждане, вкладывающие свои деньги в лотереи, оказываются совершенно незащищенными перед организаторами бумажных игр.

В связи с тем, что игорный бизнес на сегодняшний день в Беларуси практически не регулируется государством, Совмин дал министерству финансов поручение создать специальную рабочую группу, которая будет заниматься разработкой соответствующего законодательства.

Состоялось первое заседание при минфине, в котором участвовали представители минюста, минэкономики, предприятий — представителей игорного бизнеса и другие заинтересованные лица. Было принято решение для начала создать орган, который будет осуществлять регулирование и контроль в данной сфере. Затем поручено разработать законопроект по игорному бизнесу и лотерейной деятельности.

Пока Беларусь остается чуть ли не единственным государством в Европе, не имеющим необходимой законодательной базы, регламентирующей игорный бизнес. А следовательно, данная деятельность не может развиваться у нас в полной мере, и государство не использует такой значительный источник доходов в бюджет, как налоги с лотерей, казино и др., а граждане никак не защищены в своих правах.

Вероника СТРОЕВА

Россия: кто следующий?

Россия присматривается к тем, кто претендует на президентский пост

В Кремле право стать преемником Ельцина оспаривают Немцов и Черномырдин. Среди кандидатов от оппозиции — Зюганов, Лебедь и Лукашенко. Сильным соперником может стать мэр Москвы Лужков.

Новая схватка за Кремль, возможно, развернется между Александром Лебедем и Борисом Немцовым

Достоверность социологических опросов — любимая тема дискуссий политологов. Обычно подобные споры заканчиваются констатацией: можно верить или нет абсолютным цифрам, но тенденцию они, как правило, отражают.

Как видно из опроса ВЦИОМ, несмотря на продолжающийся в России кризис неплатежей, отсутствие ощутимых сдвигов в социальной сфере, «партия власти», хоть и потеряла изрядное число сторонников со времени прошлогодних президентских выборов, тем не менее имеет некоторое преимущество над любым представителем оппозиции: 22% (сумма голосов Немцова, Ельцина и Черномырдина на гипотетических президентских выборах) против 17,1% Геннадия Зюганова и 11,8% Александра Лебедя. Правда, это преимущество обеспечивают в основном голоса Бориса Немцова, которого пока еще в полной мере не отождествляют с властью.

Возможно, ситуацию изменит начало реализации задуманной вице-премьером реформы жилищно-коммунального хозяйства.

Остальные участники прошлогодней выборной гонки, кроме Геннадия Зюганова, по части поддержки избирателей почти ничего за год не потеряли, но и не приобрели. Вряд ли можно говорить о том, что коммунисты как партия теряют поддержку, но некоторое разочарование в ее лидере налицо. Судя по всему, избирателю надоели не столько идеи Геннадия Андреевича, сколько монотонность и однообразие его речей.

Нельзя не отметить, что среди потенциальных претендентов на пост российского президента в опросе присутствует и белорусский лидер Александр Лукашенко, что не случайно. В Москве по-прежнему продолжают обсуждать возможность такого поворота событий, когда Александр Григорьевич в ходе интеграции получит столь желанную им возможность включиться в борьбу за Кремль. Пока рейтинг белорусского президента крайне низок. Однако объясняется это отнюдь не низкой популярностью. Просто для большинства простых граждан, не искушенных в хитросплетениях высокой политики, участие белорусского президента в российских выборах сегодня представляется малореальным.

Выборы, как следует из ***таблицы 1***, не закончатся в один тур. При подготовке опроса по второму этапу нами было сделано одно допущение: во втором туре не будет Бориса Ельцина, Геннадия Зюганова, Григория Явлинского и Владимира Жириновского. (Последние два политика, видимо, никогда уже не смогут подняться по рейтингу выше 6—8 процентов. Этого достаточно, чтобы провести свою партию в Думу, но явно мало для вхождения в тройку призеров первого тура.) Сложнее с финалистами прошлых выборов.

Можно, конечно, предположить, что к 2000 году вдруг окажется, что для выдвижения Бориса Ельцина на третий срок более нет никаких конституционных препятствий. Некоторые кремлевские чиновники вполне серьезно готовят такой сценарий. Однако, включившись в борьбу за престол (а для этого надо все-таки найти серьезное юридическое обоснование, что непросто), Борис Николаевич рискует проиграть. Против нынешнего российского лидера будет то, что социологи и имиджмейкеры называют эффектом «уставания».

Два вопроса российским избирателям

Таблица 1

Если бы в ближайшее воскресенье состоялись новые президентские выборы и в списке кандидатов были следующие политики, ЗА КОГО ИЗ ПРЕДЛОЖЕННЫХ КАНДИДАТОВ ВЫ БЫ СКОРЕЕ ВСЕГО ПРОГОЛОСОВАЛИ?

	Число сторонников в процентах от общего числа ОПРОШЕННЫХ
Геннадий Зюганов	17,1
Борис Немцов	15,0
Александр Лебедь	11,8
Юрий Лужков	7,0
Григорий Явлинский	6,5
Борис Ельцин	5,5
Владимир Жириновский	4,0
Виктор Черномырдин	1,5
Александр Лукашенко	1,2
Против всех	4,0
Не буду участвовать	12,8
Затруднились ответить	11,7

Таблица 2

Если бы во втором туре голосования участвовали эти два кандидата, КОМУ ИЗ НИХ ВЫ ОТДАЛИ БЫ СВОЙ ГОЛОС?

1. Лебедь	33,4
Лужков	26,6
2. Лебедь	40,7
Лукашенко	8,6
3. Лебедь	30,3
Немцов	29,6
4. Лебедь	40,5
Черномырдин	10,8
5. Лужков	37,5
Лукашенко	9,0
6. Лужков	36,2
Черномырдин	9,6
7. Лукашенко	10,1
Немцов	40,9
8. Лукашенко	13,5
Черномырдин	17,6
9. Немцов	32,7
Лужков	21,7
10. Немцов	38,6
Черномырдин	7,6

Данные опроса Всероссийского центра по изучению общественного мнения (ВЦИОМ) 6—8 июня 1997 года на основании представительной всероссийской выборки (1.651 респондент)

Партия власти: *(слева направо) А.Чубайс, В.Черномырдин, Б.Ельцин, Б.Немцов.*

С похожими проблемами рискует столкнуться и Геннадий Зюганов. Если он не изменит свой имидж и не совершит чего-то невероятного, его рейтинг и дальше будет снижаться. В итоге КПРФ может оказаться перед необходимостью выбора: либо срочно менять лидера, что представляется почти невозможным, либо переманивать в свой стан Лебедя или Лукашенко (в случае, если нынешний белорусский президент получит возможность баллотироваться). Как следует из ***таблицы 2***, где приведены данные по возможным парам второго тура, основная часть голосов оппозиции отойдет генералу Лебедю, хотя, если на выборы выйдет Александр Лукашенко, у Александра Ивановича могут возникнуть проблемы.

На сегодняшний день конкурировать во втором туре с бывшим секретарем Совета безопасности может лишь нынешний «второй первый» вице-премьер. По опросу, Борис Немцов и Александр Лебедь побеждают любого соперника. В возможной схватке же экс-губернатора с генералом опрос победителя не выявил (преимущество Лебедя 0,7% — меньше величины погрешности). Стоит, однако, вспомнить, что в конце 1995 года абсолютным лидером в таких гипотетических парах был Григорий Явлинский. Однако ему так и не удалось добраться до второго тура.

Особняком в ряду полученных социологами данных стоит результат возможного спарринга Черномырдин—Лукашенко. Голоса обоих близки —17,6% против 13,5%. Удивляет другое: рекордное число опрошенных (18%) вообще отказываются выбирать между ними, а голосовать против обоих намерены 38,9% (в других парах в среднем 22-23% опрошенных собираются голосовать «против обоих». Меньше всего противников у Лужкова—Лебедя — 16,9%.

Хотя более непохожих между собой политиков найти трудно. С одной стороны — диктатор, которого, по мнению белорусской оппозиции, необходимо освидетельствовать на предмет психической вменяемости. С другой — классический «серый пиджак», аппаратчик-миротворец Виктор Черномырдин, с фигурой которого слово «стабильность» ассоциируется так же хорошо, как и «застой». Получается, что для россcийского гражданина, если данные опроса не есть «социологическая флуктуация», одинаково неприемлем как тот, так и другой тип политика.

Григорий ВОСКОБОЙНИКОВ
обозреватель журнала «Итоги»

ДАГЕРОТИП

Семен БУКЧИН

Кто ты? Не вздумай утаить!

Итак, с 9 июня с.г. мы живем с «Инструкцией о порядке определения национальной принадлежности граждан Республики Беларусь».

Дело обстоит очень просто. По желанию гражданина, говорится в этом замечательном документе, в его паспорт вносится запись о национальной принадлежности. Национальность гражданина Республики Беларусь определяется национальностью родителей на основании свидетельства о его рождении.

Нынче многое из старого возвращается в нашу жизнь. Первый секретарь ЦК КПБ теперь называется президент, а его партия — вертикаль. Комсомол — это только что созданный по указке свыше «патриотический союз молодежи». Цензурная гроза всех советских редакций, соответственно именовавшаяся Главлит, превратилась в заметалинский Государственный комитет по печати. Примеры можно множить...

Разумеется, есть некоторые отличия. Но все они характеризуются одним признаком — усилением прав и возможностей нынешних должностных лиц и учреждений по сравнению с прежними. Разве снилась верному слуге столицы тоталитарного режима Москвы первому секретарю ЦК КПБ та власть, что нынче принадлежит демократическому вроде бы президенту? Или тот же комсомол... Известно, заправляли там молодые карьеристы. Но те хоть какими-то лозунгами времен революции и гражданской войны, хорошими песнями вроде «Дан приказ ему на Запад...» прикрывались. Нынешние же молодые рвачи-патриоты даже не маскируют своих хватательных инстинктов.

Но вернемся к пятой графе. Что за острейшая нужда породила эту самую «Инструкцию о порядке определения национальной принадлежности...» ? Ведь с тех времен, когда Беларусь пустилась в суверенное плавание, у нас, следуя здоровому примеру западных демократических образцов (и, если не ошибаюсь, с подачи БНФ), была отменена запись о национальности в паспорте. «Гражданин Французской Республики» — значится в паспорте жителя Франции, независимо от того, француз ли он, поляк или араб... «Гражданин Федеративной Республики Германии» — значится в паспорте жителя другой страны, независимо от того, были ли его родителями немцами или чехами. И так всюду в нормальных демократических государствах... В Италии, в Польше, в Венгрии... И даже в России и Украине.

Почему же в Беларуси произошел поворот на 180 градусов? Власти утверждают, что таково, мол, желание самих граждан. И вот, идя навстречу...

Наверное, было у отдельных наших граждан такое стремление — сохранить запись о национальности в паспорте. Но трудно поверить, что явление это приняло столь массовый характер, перед которым власть не могла устоять.

Ну, в самом же деле! Ссылки на ослабленность и размытость национального начала у белорусов давно уже стали общим местом нашей публицистики. И вдруг такой массовый порыв «национального самосознания»! Хотим писаться белорусами даже наперекор европейским демократическим стандартам! Мало того, и русские, и украинцы, и поляки, и евреи, живущие в Беларуси, также позабыв о прочих насущных проблемах, стали дружно атаковать власти с тем же мотивом.

Пятая графа поистине бессмертна

Смею думать все-таки, что пятая графа у нас возвращается в системе других «возвращений» — флага, герба, праздников, гимна, который прозвучал на недавнем торжественном заседании в Бресте, и прочих славных традиций «доброго советского времени»... По сути, идет реставрация слегка видоизмененного старого режима. И было бы абсолютно неверным, возвращая флаг, герб, гимн, цензуру, уничтожая все гражданские свободы, превращая государство в Молох, грозно нависающий над гражданином, вдруг «позабыть» о таком суперважном элементе, как пятая графа.

Пятая графа всегда была основным «принципом» в советской кадровой политике. Как говаривал один незабвенный начальник отдела кадров, «у меня даже четверть еврея идет за целого». Подход исключительно верный. Не ошибешься.

И вдруг пришла эта демократия и запутала основы кадрового дела. Берешь человека на работу — а у него в паспорте вместо четких и ясных сведений нечто неопределенное — «гражданин Республики Беларусь». А если еще и должность ответственная — это сколько же переживаний!

Тут вот недавно с одним редактором залетели. Думали, что он ***этот***, а он оказался ***тот***. Хорошо, одна патриотическая юношеская газета все как следует раскопала... Есть еще порядочные люди. Подскажут даже тогда, когда не просишь.

Так как же у нас теперь будет-то с пятой графой? В «Инструкции...» сказано: «по желанию гражданина...» Выходит, у одного гражданина (скажем, у большого любителя всего белорусского А.Г.Лукашенко) будет записано — «белорус». А у другого — прочерк, вроде того, что в свидетельстве о рождении означает безотцовщину. Впрочем, я не настаиваю на этих вариантах. Возможно, А.Г.Лукашенко захочет записаться русским или цыганом, а И.И.Титенков — эскимосом или лопарем. Мало ли у кого какие корешки заговорят...

Впрочем, «Инструкция...» на этот счет строга: «национальность граждан определяется национальностью родителей». Поэтому еще надо будет доказать свои цыганские или эскимосские корни. А ежели у человека родители японцы, но он родился в Беларуси, стал ее гражданином, впитал все белорусское и хочет быть записанным как белорус? Нет, это невозможно, говорит та же «Инструкция...» Ежели папа с мамой японцы, никуда тебе не деться от своего японства, будь ты хоть трижды по духу своему белорусом.

Вот так происходит возвращение в пещерные времена, когда племенной, этнический признак важнее ощущения своей духовной, гражданской принадлежности.

В действительно свободных странах человек сам избирает свою национальную принадлежность, но более всего дорожит званием гражданина своей страны. В стране же, во главе которой стоит совковый мещанин с диктаторскими замашками, важнее всего запись в пятой графе. Нет, не случайно этот деятель в беседе с журналистом вдруг «озаботился» вопросом: «Кстати, кто ваши родители?» Эпизод попал в известный фильм...

Кто родители? Не важно, что ты говоришь, каковы твои убеждения. Важно, кто у тебя родители, какой душок идет от тебя...

Что же сулит нам в недалеком будущем новая «Инструкция о порядке определения национальной принадлежности...» ? А ничего хорошего. Усиление государственного контроля над всем и вся. Расслоение общества на «чистых» и «нечистых» или «не совсем чистых». Одних можно будет считать «здоровыми национальными кадрами», других — «безродными космополитами». Соответственными будут и подходы...

Но ведь все это уже было. В 1933 году в Германии приняли так называемые Нюрнбергские законы. И начала там действовать своего рода «Инструкция о порядке определения национальной принадлежности...» Наша, разумеется, выглядит помягче. Но времена, как известно, меняются... И процесс этот идет тем успешнее, когда дело возглавляет способный фюрер.

Уладзімір АРЛОЎ, Генадзь САГАНОВІЧ

Дзесяць вякоў беларускай гісторыі

Беларусь у Расейскай імперыі

1835. Адкрыццё Полацкага кадэцкага корпуса

Пасля скасавання Полацкай акадэміі, а потым і яе «спадкаемца» — піярскага калегіума расейскія ўлады адчынілі ў старадаўніх езуіцкіх мурах кадэцкі корпус. Афіцыйна такія корпусы былі сярэднімі навучальнымі ўстановамі з ваенным рэжымам, з выпускнікоў якіх камплектаваліся вайсковыя вучылішчы. На захопленых царызмам землях яны, аднак, выконвалі значна большую ролю, служачы ідэі «русского просвещения, русского патриотизма и русского дела».

Першы набор у корпус складаўся з 54 падлеткаў ва ўзросце ад дванаццаці да чатырнаццаці гадоў. Першым дырэктарам быў удзельнік штурму Полацка ў 1812 годзе генерал-маёр Павел Хвашчынскі, які вызначаўся, між іншага, такім паталагічным антысемітызмам, што меўся перагарадзіць прылеглыя да корпуса вуліцы кратаванымі агароджамі, каб полацкія габраі нават не набліжаліся да кадэтаў. Праграма заняткаў, апрача «фронту», улучала расейскую, французскую і нямецкую мовы, закон Божы, арытметыку, алгебру, геаграфію, гісторыю, чыстапісанне, маляванне, а таксама гімнастыку, фехтаванне, танцы і спевы. Веды ацэньваліся па 12-бальнай сістэме. Кіраўніцтва раіла педагогам звярнуць увагу на правільнасць чытання і маўлення, «так как большинство поступивших детей из губерний белорусских с грубым местным наречием».

Падзеі 1863 года, калі ў Беларусі пачалося нацыянальна-вызвольнае паўстанне, засведчылі, што ў корпусе жыве дух вальнадумства і патрыятызму. Некаторыя кадэты не вярнуліся з калядных вакацый і далучыліся да інсургентаў. За 1863/1864 навучальны год з корпуса выбыў 171 выхаванец пры агульнай іх колькасці 289. Большая частка, мяркуючы па афіцыйных справаздачах, пакінула Полацак з прычыны пераводу ў іншыя ўстановы або «по домашним обстоятельствам», «за неуспехи» і «за дурное поведение». Безумоўна, за гэтымі словамі часта хавалася сувязь з паўстаннем. У Пецярбурзе было нават пастаўленае пытанне аб расфармаванні корпуса.

У 1865 годзе Полацкі кадэцкі быў пераўтвораны ў ваенную гімназію, якая праіснавала да 1882-га. Выпускнікі такіх гімназій працягвалі навучанне ў вайсковых навучальнях. Разам з агульнаадукацыйнымі дысцыплінамі ў пералік абавязковых заняткаў уваходзілі шыхтовая падрыхтоўка, плаванне, танцы, спевы, музыка і розныя рамёствы «полезные в смысле педагогическом». У апошнім, сёмым, класе гімназістам выдавалі стрэльбы. Паводле матэрыялу рэвізіі, у першы навучальны год гімназія налічвала 333 выхаванцы ва ўзросце ад дзевяці да васемнаццаці гадоў: 221 праваслаўны, 109 католікаў, 18 лютэранаў, двое армянаў і адзін мусульманін.

Шэраг неардынарных падзей корпуснага летапісу прыпадае на пачатак 1900-х гадоў. У расейска-японскую вайну сухапутнаю абаронай абкружанага японцамі Порт-Артура камандаваў адзін з найталенавіцейшых военачальнікаў таго часу, гадаванец Полацкай вайсковай гімназіі генерал Раман Кандраценка. На ягоную гібель адгукнуліся ўсе буйнейшыя газеты свету. Ангельскі карэспандэнт Нарыгард у рэпартажы з фронту нават сцвярджаў, што, каб не гэтая смерць, Порт-Артур мог бы выстаяць.

У 1905—1907 гадах корпус зведаў, як сведчаць дакументы, «массовые заявления неудовольствия».

Наводзячы парадак, дырэкцыя зрабіла стаўку на «смягчающее и облагораживающее влияние искусств». У корпусе ладзіліся літаратурна-музычныя вечарыны і спектаклі, у якіх дазвалялася ўдзельнічаць дамам. Пад старажытнымі скляпеннямі спявала вядомая капэла Д. Славянскага, выступалі гастралёры з пецярбургскіх тэатраў. Падтрымліваць баявы дух і традыцыі заклікаў быў рукапісны кадэцкі часопіс «Полочанин».

Улады, як чорт крыжа, баяліся праяваў сепаратызму і сачылі, каб на чале корпуса не апынуўся прадстаўнік мясцовага дваранства. Да ўраджэнцаў Беларусі належыць толькі трынаццаты па ліку дырэктар генерал-маёр Мадэст Чыгір, што застаўся ў гісторыі корпуса як тонкі знаўца мастацтва і апякун музаў. Пры ім кадэты ставяць камедыю Аляксандра Астроўскага «Свои люди — сочтемся», адзначаюць вялікім літаратурным вечарам 100-годдзе Гогаля. Канцэртуюць корпусны хор, струнны і духавы аркестры.

Полацкі кадэцкі корпус даў адукацыю і выхаванне больш чым тром тысячам афіцэрам царскай арміі. Далёка не ўсе з іх марылі быць вернымі абаронцамі праваслаўнага трона. Шляхціч Андрэй Патабня стаў адным з кіраўнікоў «Камітэта расейскіх афіцэраў у Польшчы», перайшоў на бок паўстанцаў 1863 года і загінуў у баі з карнікамі пад Кракавам. Яшчэ адзін гадаванец корпуса гісторык і археолаг Язэп Стаброўскі заснаваў Слонімскі гістарычна-краязнаўчы музей. У яго аснову легла асабістая калекцыя былога «палачаніна», дзе былі сабраныя унікальныя рэчы, здольныя зрабіць гонар кожнаму эўрапейскаму музею: галава паганскага ідала, першае выданне Статута Вялікага Княства Літоўскага 1588 года, аўтографы Льва Талстога, лісты Пушкіна да Наталлі Ганчаровай...

Вежы Сафійскага сабора, корпусныя калідоры і класы снілі выдатны фенолаг, палачанін па нараджэнні Дзмітры Кайгародаў, сакратар Расейскай акадэміі навук, аўтар кніг пра вайну 1812 года і Крымскую кампанію Мікалай Дубровін, вядомы вучоны-механік Віктар Кірпічоў і ягоны брат Ніл, таксама буйны навуковец, які займаў пасаду старшыні расейскага Паветраплавальнага камітэта. У корпусе вучыўся аўтар вядомага гістарычнага рамана «Порт-Артур» Аляксандр Сцяпанаў.

У.А.

21 студзеня (2 лютага) 1838. Нарадзіўся Кастусь Каліноўскі

Радзіма нашага нацыянальнага героя — вёска Мастаўляны Гарадзенскага павета (цяпер у Беластоцкім ваяводстве Польшчы). Паходзіў Канстанцін Вікенці Каліноўскі з сям'і дробнамаянтковага шляхціча. Першапачатковую адукацыю будучы рэвалюцыянер атрымаў у Свіслацкай павятовай навучальні. Вялікі ўплыў на яго меў старэйшы брат Віктар, які вучыўся ў Маскоўскім універсітэце, вывучаў па даручэнні Віленскай археалагічнай камісіі старадаўныя беларускія рукапісы.

У 1856 годзе Кастусь паступіў на юрыдычны факультэт Пецярбургскага універсітэта, які скончыў праз чатыры гады з навуковай ступенню кандыдата права. Ужо ў студэнцтве ён рашуча ступіў на сцяжыну палітычнай барацьбы з самаўладдзем, разам з братам належаў да рэвалюцыйнага гуртка Зыгмунта Серакоўскага і Яраслава Дамброўскага. На Бацькаўшчыну Каліноўскі вярнуўся ў 1861 годзе пераканаьным змагаром супроць царызму.

Кастусь стаўся стваральнікам і душой нелегальнай рэвалюцыйнай арганізацыі ў Горадні, разам з паплечнікамі ездзіў па навакольных вёсках і мястэчках, дзе вёў прапаганду сярод сялянаў, рыхтуючы іх да паўстання. Гэтай мэце служыла і нелегальная беларуская газета «Мужыцкая праўда», якую надзелены яскравым публіцыстычным і літаратурным талентам Каліноўскі пачаў выдаваць у 1862 годзе супольна з Феліксам Ражанскім, Станіславам Сангіным і Валерам Урублеўскім. Аўтар і рэдактар большыні нумароў газеты, Кастусь сам браў удзел у яе пашырэнні: развозіў па вёсках, раскідваў на дарогах. Ён імкнуўся развеяць ілюзіі сялянаў, паказаць, што царскі маніфест аб скасаванні прыгоннага права — гэта чарговае ашуканства працоўнага люду. Кастусь заклікаў змагацца за тое, каб прыйшоў час, калі *«ніколі ніякай нікому мужыкі паншчыны служыць не будуць і ніякага ў казну аброку плаціць, і народ наш будзе вольны і шчаслівы»*.

Пасля загаду аб ягоным арышце Каліноўскі дзейнічаў пад канспірацыйнымі прозвішчамі Макарэвіч, Чарнецкі, Хамовіч, Хамуціус... Увосень 1862-га ён узначаліў Літоўскі правінцыйны камітэт, што рыхтаваў вызвольнае паўстанне ў Беларусі. Кастусь стаяў на чале найбольш паслядоўных рэвалюцыянераў, якіх у адрозненне ад лібералаў («белых») называлі «чырвонымі». Яны выступалі супроць саслоўнай няроўнасці, за дэмакратычную рэспубліку, за перадачу зямлі сялянам. Каліноўскі лічыў, што народы Беларусі, Летувы і Украіны павінны самі вырашыць пытанне пра сваю незалежнасць. «Белыя» ж лічылі галоўнаю задачай аднаўленне Рэчы Паспалітай у межах 1772 года.

Пасля пачатку паўстання «белым» удалося адхіліць Каліноўскага і ягоных прыхільнікаў ад кіраўніцтва. Ён стаў паўстанцкім камісарам Гарадзенскай губерні, здолеў прыцягнуць да ўдзелу ва ўзброенай барацьбе шмат сялянаў. Улетку 1863 года Кастусь зноў узяў у свае рукі кіраўніцтва віленскім паўстанцкім цэнтрам, што часам называлі «чырвоным жондам».

Паўстанне ў Беларусі ўжо задыхалася. Адзін з інсургентаў — паўстанцкі камісар Магілеўскай губерні Вітаўт Парфіяновіч — на допыце выдаў Каліноўскага. У лютым 1864 года «дыктатар паўстання», што жыў у Вільні ў Святаянскіх мурах (побач з саборам святога Яна) пад імем Ігната Вітажэнца, трапіў у рукі царскіх жандараў. У часе следства і суда Кастусь трымаўся надзвычай мужна. На прапанову аблегчыць свой лёс, назваўшы некаторыя адрасы і імёны, ён адказаў: *«Калі грамадская шчырасць з'яўляецца дабрачыннасцю, то шпіёнства апаганьвае чалавека. Усведамленне гонару, уласнае годнасці і таго становішча, якое я займаў у грамадстве, не дазваляюць мне ісці па іншым шляху»*.

Царскі ваенна-палявы суд вынес пастанову: пакараць правадыра інсургентаў смерцю на шыбеніцы. Страта адбылася 10 (22) сакавіка 1864 года на віленскай гандлёвай плошчы Лукішкі. Слухаючы перад смерцю прысуд, у якім кіраўнік паўстанцаў быў названы «дворянином Калиновским», ён выгукнуў: *«У нас няма дваранаў, у нас усе роўныя!»*

З царскага астрога Кастусь перадаў на волю свой напісаны пабеларуску і звернуты непасрэдна да народа запавет — «Ліст з-пад шыбеніцы»:

«Браты мае, мужыкі родныя! З-пад шыбеніцы маскоўскай прыходзіць мне да вас пісаці і, можа, раз астатні. Горка пакінуць зямельку родную і цябе, дарагі мой народзе. Грудзі застогнуць, забаліць сэрца, но не жаль згінуць за тваю праўду.

Прымі, народзе, па шчырасці маё слова прадсмертнае, бо яно як бы з таго свету толькі для дабра твайго напісана.

Няма, браткі, большага шчасця на гэтым свеце, як калі чалавек у галаве мае розум і навуку. Тады ён толькі можа быць у радзе, жыць у дастатках і тады толькі, памаліўшыся Богу, заслужыць неба, бо, збагаціўшы навукай розум, разаўе сэрца і народ свой шчыра палюбіць. Но як дзень з ночай не ходзяць разам, так не ідзе разам навука праўдзіва з няволяй маскоўскай. Ды пакуль яна ў нас будзе, у нас нічога не будзе, не будзе праўды, багацтва і ніякай навукі, адно намі, як скацінай, варочаць будуць, не для дабра, но на пагібель нашу.

Кастусь Каліноўскі. Фота 1862 г.

Для таго-то, народзе, як толькі калі пачуеш, што браты твае з-пад Варшавы б'юцца за праўду і свабоду, тады і ты не аставайся ззаду, но, ухапіўшы за што зможаш, за касу, сякеру, і цэлай грамадой ідзі ваяваці за сваё чалавечае і народнае права, за сваю зямлю родную. Бо я табе з-пад шыбеніцы кажу, народзе, што тады толькі зажывеш шчасліва, калі над табой маскаля ўжо не будзе!

Твой слуга Яська-гаспадар з-пад Вільні».

У турме, перад смерцю, напісаны і адзіны вядомы сёння верш Кастуся Каліноўскага, прысвечаны яго каханай:

Марыська чарнаброва, галубка мая,
Дзе ж падзелася шчасце і ясна
доля твая?
Усё прайшло, як бы не бывала,
Адна страшна горыч
у грудзях застала...

Але аднач асова гэта і зварот да ўсяго беларускага народа:

Бывай здаровы, мужыцкі народзе,
Жыві ў шчасці, жыві ў свабодзе
І часамі спамяні пра Яську свайго,
Што загінуў за праўду для
дабра твайго.

У.А.

1839. Царкоўны сабор у Полацку прымае акт аб ліквідацыі Вуніі

Для расейскага самаўладдзя ніякіх беларусаў не існавала ў прыродзе. Вуніяцкая ж царква з яе народнай мовай у навучанні, кнігадрукаванні, казаннях сцвярджала адваротнае. Між тым вуніятамі ў Беларусі напрыканцы XVIII стагоддзя былі кожныя тры жыхары з чатырох, а праваслаўнымі — 6,5 працэнта. Ужо за Кацярынай II з небяспечнага вуніяцтва ў надзейнае праваслаўе расейскага ўзору перавялі паўтара мільёна нашых продкаў. Ішла апрацоўка грэцка-каталіцкіх герархаў. Вуніяцкі мітрапаліт Лісоўскі ў 1806 годзе загадаў у малітвах царова імя згадваць раней за папава.

Асабліва жорстка з народнай верай змагаўся украінец паходжаннем вуніяцкі біскуп Іосіф Сямашка, які цалкам перакінуўся на бок царызму. Ён прымусова ўводзіў у вуніяцкіх духоўных семінарыях і ў царкоўных справаздачах расейскую мову. Святары мусілі ладзіць набажэнствы па службоўніках, прысланых з Масквы і Пецярбурга. Нязгодных чакаў суд як царкоўных і дзяржаўных злачынцаў. На вачах у вернікаў з храмаў выкідалі бакавыя алтары, ламалі арганы. Усе гэтыя

Біскуп Іосіф Сямашка.

здзекі расейская, а потым і савецкая гістарычная навука безапеляцыйна называла вызваленнем беларусаў ад рэлігійнага прыгнёту.

Шмат хто з вуніятаў шукаў паратунку ў каталіцтве. Толькі ў 1834 годзе 35 тысяч беларускіх дзяцей з вуніяцкіх сем'яў бацькі хрысцілі паводле рымскага абраду.

Вайна самаўладдзя з вуніяцтвам афіцыйна завяршылася 12 лютага 1839 года. Гэтым днём у Полацку пачаўся царкоўны сабор, рэй на якім вёў Сямашка. Святая Сафія, што ўжо два з паловаю стагоддзі была грэцка-каталіцкім храмам, пачула пастанову пра вяртанне сваіх прыхаджанаў «в лоно прародительской православной веры, дабы пребывать отныне в послушании Святейшего Правительствующего Всероссийского Синода».

Нават ва ўмовах жорсткага ўціску ў Беларускай вуніяцкай дыяцэзіі (царкоўнай акрузе) у 1838 годзе з 680 святароў за далучэнне да праваслаўя падпісаліся толькі 186. Ды гэта не перашкодзіла прывезенаму з Расеі праваслаўнаму епіскапу Смарагду заявіць, што «уния расползлась, как ветхий и дырявый мех». Каланізатары пазбавілі Беларусь рэлігіі, якую з поўным правам можна назваць нацыянальнай, народнай (так яе называлі К. Каліноўскі, М. Багдановіч, В. Ластоўскі і шэраг іншых дзеячоў беларускага адраджэння), падзялілі нас на каталікоў і праваслаўных. Вось адна з галоўных прычын слабой нацыянальнай кансалідацыі беларусаў, ад чаго мы зазналі столькі няшчасцяў і ў гэтым стагоддзі.

У гонар перамогі над вуніяцтвам імператар Мікалай I пастанавіў выбіць медаль з надпісам «Отторгнутые насилием (1596) возсоединены любовию (1839)». Любоў тая вельмі часта выяўлялася ў бізунах, якімі вуніятаў, у тым ліку і дзяцей, змушалі прымаць новую веру. Пра здзекі з грэка-каталікоў абурана пісаў Леў Талстой. А Аляксандр Герцэн надрукаваў у сваім лонданскім «Колоколе» артыкул «Секущее православие», дзе Іосіфа Сямашку называў «Иудой во Христе, который высек себе новый памятник на спине беззащитных жертв». Вось прыклад радаснага «ўз'яднання» цэркваў: «Со стороны гражданского начальства истязанием заведовал окружной Новицкий. Этот полицейский апостол сек людей до тех пор, пока мучимый соглашался принять причастие от православного попа. Один четырнадцатилетний мальчик после двухсот розг отказался от такого общения со Христом. Его снова начали сечь, и только тогда, уступая страшной боли, он согласился. Православная церковь восторжествовала!»

Разам з гвалтоўным пераводам нашых продкаў у «истинную» веру знішчаўся велізарны пласт беларускай культуры: царскія памагатыя ў царкоўных рызах палілі вуніяцкую скульптуру, распілоўвалі грэцка-каталіцкія распяцці, выкідалі з храмаў абразы. На цвінтарах гарэлі вогнішчы з кніг. Гінула не толькі царкоўная літаратура, праваслаўныя фанатыкі адпраўлялі ў агонь усе даўнейшыя беларускія выданні. Іосіф Сямашка ў 1852 годзе асабіста назіраў, як гараць 1295 кніг, знойдзеных у былых вуніяцкіх храмах. У сваіх «Запісках» ён з гонарам паведамляў, што за наступныя тры гады на ягоны загад спалілі яшчэ дзве тысячы тамоў.

На беларускай зямлі запанавала расейская праваслаўная царква, якая на працягу амаль усёй сваёй гісторыі паслухмяна выконвала волю царскай, а потым камуністычнай улады. Праваслаўю была даручана галоўная роля ў русіфікацыі і дэнацыяналізацыі беларусаў. У 1840 годзе (тады ж, калі адмысловы царскі ўказ забараніў ужываць назоў Беларусь у афіцыйных дакументах) выйшла забарона прамаўляць па-беларуску царкоўныя казанні. Епіскапы патрабавалі ад святароў ды іхных жонак карыстацца расейскай мовай і ў прыватным жыцці, каб даць прыклад парафіянам. Вядома, што за заслугі ў задушэнні нацыянальна-вызвольнага паўстання 1863 года Сямашка прадставіў да ўзнагароджання медалём 496 духоўных асобаў свае епархіі.

У.А.

СВАБОДА
8 ліпеня 1997 г., № 72

Прямой путь в небо

Трагическая статистика Джомолунгмы — Эвереста

С каждым годом увеличивается отряд покорителей высочайшего пика планеты (8.848 м над уровнем моря) — горы Эверест, или Джомолунгмы, расположенной на границе Тибета и Непала.

Впервые Эверест был покорен 44 года назад новозеландцем Эдмундом Хиллари, которому помогал шерп Танцунг (шерпами называют местных жителей-носильщиков, привычных к хождению по горам и тянущих на себе львиную долю поклажи покорителей вершины). С тех пор было совершено более 630 восхождений.

Но есть и другая, зловещая статистика. Начиная с 1921 г., когда первая британская экспедиция разбила свой базовый лагерь у вершины горы, при штурме Эвереста погибло уже 150 альпинистов, включая пять человек в этом году.

Вершина Эвереста находится на такой высоте, что там почти постоянно дуют ледяные ураганные ветры, и восхождение возможно лишь в период редких затиший. Резкое ухудшение погоды представляет для альпинистов смертельную опасность. Так произошло в прошлом году, когда восемь альпинистов замерзли, застигнутые врасплох внезапно начавшейся снежной бурей.

При восхождении на большие высоты альпинисты испытывают огромное физическое и моральное напряжение. После нескольких дней, проведенных на высоте свыше 6.000 метров, наступает сильное обезвоживание организма, исчезают сон и аппетит. Почти все восхождения на Эверест были совершены с кислородными баллонами, но это не сильно помогает — и каждый шаг дается с невообразимым трудом. Потеря баллонов означает немедленную гипоксию (кислородное голодание) и верную смерть. Даже при восхождении с кислородом у альпинистов часто случаются галлюцинации: ничего не поделаешь — горная болезнь.

Погибший на Эвересте Джордж Мэллори говорил, что хочет покорить Эверест, потому что он есть. Но, как свидетельствуют совершившие восхождение альпинисты, на вершине уже ничего не ощущаешь, кроме смертельной усталости и незримого присутствия Бога. Так почему же они идут и гибнут на Эвересте? Первыми экспедициями двигало исключительно чувство национальной гордости. Восхождение, совершенное в 1953 г. новозеландцем Хиллари, газеты в его стране, да и во всем мире называли не иначе как подвигом.

С тех пор на первое место все чаще выступают личные мотивы. По словам знаменитого альпиниста Вильфрида Нойса, главным для него *«всегда было преодолеть себя»*. Каждый, кто, превозмогая смертельную усталость, карабкается на Эверест, втайне надеется стать хотя бы 640-ым или 650-ым покорителем высочайшего пика мира. И, стоя на вершине, испытать ни с чем не сравнимое чувство звенящего одиночества.

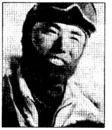
International Herald Tribune

Перевел **Владимир АБАНИН**

РЭКОРД

Пехатою цераз замерзлае мора

Не ўсюды ў свеце стаіць такая гарачыня, як у Беларусі. Нядаўна японец Міцура Оба ўстанавіў своеасаблівы рэкорд: ён сам, без дапамогі пераадолеў нагамі замерзлае Арктычнае мора.

Усё падарожжа — пехатою і на лыжах — заняло 121 дзень і скончылася на востраве Уорд Хант на далёкім поўначы Канады. Поўнасцю траса, пачатак якой ляжаў на расійскім востраве Камсамолец, складае 1.730 км.

Гэта не першая спроба адважнага японца. Ужо некалькі гадоў запар Міцура Оба стараўся пераадолець скутае лёдам мора. Два гады назад ён трапіў у страшэнны мароз, страціў сілы і быў вымушаны праз радыёсувязь выклікаць дапамогу. Тады яшчэ пашанцавала: ён застаўся жыць, але лекары ампутавалі яму ўсе пальцы на нагах. І толькі чацвёрты паход Міцуры скончыўся паспяхова.

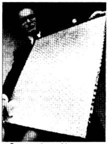
Упершыню ў гісторыі Арктычнае мора пераадолела брытанская экспедыцыя ў 1969 годзе. Але ім было нашмат лягчэй: яны ехалі на санках, у якія былі запрэжаныя сабакі. Без цяжкасцяў і тады не абышлося — падарожнікі трапілі ў працяглую снежную віхуру, некалькі сабак здохла з голаду, а рэшту члены экспедыцыі былі вымушаныя зарэзаць і з'есці... Першы пераход цераз Арктычнае мора пехатою — таксама на рахунку брытанцаў, падданыя каралевы Елізаветы зрабілі гэта ў 1989 годзе.

І усё ж Міцура Оба — рэкардсмен: ён пакуль што адзіны чалавек, які здолеў перайсці з Азіі ў Паўночную Амерыку індывідуальна.

Магдалена НЕПАКАЙ

Пляскатае стэрэа

Мы прызвычаіліся, што акустычныя калонкі нагадваюць вежы і займаюць даволі шмат месца. Фірма *NXT* вырашыла разбурыць гэты стэрэатып.

Спецыялісты фірмы сканструявалі пляскатыя калонкі, якія можна павесіць проста на сцяну і дамагчыся стэрэафанічнага гуку вельмі высокай якасці. Увогуле, гэтая тэхніка — плён працы не толькі самой *NXT*, але і інжынераў з многіх краін, што працавалі на замову фірмы. Па структуры новыя калонкі нагадваюць пчаліныя соты: у кожнай шасцікутнай ячэйцы знаходзіцца мініяцюрны дынамік, які выдае гук канкрэтнай тэмбравай афарбоўкі.

Магдалена НЕПАКАЙ

Отдых и путешествия

СТРАНА	МАРШРУТ	К-ВО ДН.	ПРОГРАММА	ТРАНСПОРТ	СРОКИ	ПРОЖИВАНИЕ	ПИТАНИЕ	УСЛУГИ	СТОИМОСТЬ	ТЕЛЕФОН	ЛИЦЕНЗИЯ	ФИРМА
КИПР	Все побережье	от 4	Отдых	Авиа	круглый год	апартаменты, отель **-*****	завтрак или завтр.+ужин	Гид, трансфер, страховка. Детям — скидки.	от $ 490	Минск, ул. Энгельса, 16. Тел. 229-22-22, 276-84-82 Лиц. МСТ № 186, 4.10.96-4.10.98		
БОЛГАРИЯ	Солн. Берег, Албена, Золотые Пески	12	Отдых	Авиа / Автобус	июль-сентябрь	отель** / коттеджи	завтрак / без питания	Проезд, инд. страховка, детям — скидки.	от $ 390 / от $ 190			
ЛИТВА	Друскининкай, санаторий «Нямунас»	7-24	Лечение	самост.	круглый год	санаторий	3-х разовое	Путевка служит визой.	от $ 17 в сутки			
Испания: 10 дн. — от $ 630; Греция: 9-12 дн. — от $ 765; Таиланд, Малайзия, Индонезия (о. Бали). БК «Юность»: 4-12 дн. — 250 тыс./день.												
БОЛГАРИЯ	Созопол, Приморско, Китен и др.	12	Отдых	Авиа	06.07., 17.07., 28.07	част.коттеджи, отели **	по заказу	Страховка, ваучер, курортный сбор, трансфер.	от 285	(017) 250-43-81	МСТ № 507, 22.05.97-22.05.99	СВОБОДНОЕ ВРЕМЯ
	Созопол, Несебр, Обзор	от 11	Отдых, экскурсии	Авиа, автобус	июль-сентябрь	отель **' ***, ч/виллы	по желанию	Медстраховка, курортная такса.	от $ 180	(017) 226-50-42, 210-55-36	МСТ № 067, 30.08.96-30.08.98	LATINSERVISS
	Солн.Берег, Балчик, Белый Берег	12	Д+С отдых	Авиа, автобус	июль-сентябрь	отель **' ***, част.сектор	3-х разовое или завтрак	Страховка, курортный сбор, проезд. Детям до 12 лет — скидка.	от 190 у.е.	(017) 266-98-05, 266-57-45	МСТ № 221, 11.10.96-11.10.98	ТК ООО ЭПИФОРА
	Солн.Берег, Кранево, Созопол, Зол.Пески	12-13	Отдых	Авиа / Автобус	июль-сентябрь	отель **, коттеджи	завтрак	Мед. страховка, курортный сбор, проезд.	от $ 305 / от $ 160	(017) 255-18-68, 253-37-39	МСТ № 281, 1.10.96-1.10.98	ЭКОЛОГИЯ-ТУР
Литва (инд. и группы); Латвия, Польша, Чехия, Россия, Болгария, Турция; Крым; Паланга, Друскининкай, Юрмала. Евровизы.										(017) 223-54-25	МСТ № 127/1, 23.09.96-23.09.98	САУНДЖЕ-ТУР
ИТАЛИЯ	г.Сан-Ремо, г.Апассио	12	Отдых+Экск.	Авиа, продажа билетов	с 11, 22.07; 2, 13, 24.08	отель ***' ****	п/пансион (швед.стол)	Страховка, трансфер, гид. Экскурсии в Монако, Ниццу	от 900 у.е.	(017) 227-81-65, 226-04-86	МСТ № 113, 13.09.96-13.09.98	АКТАМ
Израиль (авиа, от 850 у.е.); Париж (авиа, от 775 у.е.); Испания (авиа, от 645 у.е.); Италия (авиа, от 900 у.е.); Литва (отдых, лечение, сроч.оформление выездных документов). Недорогие авиабилеты.										(017) 220-59-78, 220-74-12 до 20 ч.	МСТ № 284/1, 1.11.96-1.11.98	DEKO AIRLINES
МАЛЬТА	по заказу	от 7	Отдых, изуч. англ. языка	Авиа из Москвы	круглый год	отель***-*****	п/пансион (швед.стол)	Медстраховка.	$ 500	(017) 226-50-42, 210-55-36	МСТ № 067, 30.08.96-30.08.98	LATINSERVISS
СЛОВАКИЯ	Курорт «Бардеевские купели»	12	Отдых	Автобус	июль-сентябрь	отель** с удобствами	завтрак, ужин	Мед. страховка, минеральные источники. Июль-август — $ 260-270		(017) 255-18-68, 253-37-39	МСТ № 281, 1.10.96-1.10.98	ЭКОЛОГИЯ-ТУР
СТРАНЫ БАЛТИИ	Вся Прибалтика по заказу	3-20	Отдых, лечение, экскурсии, бизнес-туры	Автобус, ж/д, авиа	круглый год	отель**-*****	по желанию	Мед.страховка, помощь в приобретении авто.	от $ 70	(017) 226-50-42, 210-55-36	МСТ № 067, 30.08.96-30.08.98	LATINSERVISS
ТУНИС	Хаммамет, Сусс, Монастир	8-15	Отдых, экскурсии	Авиа из Варшавы	июль-октябрь	отель***-*****	п/пансион (швед.стол)	Мед. страховка.	от $ 460			
Отдых: Болгария (автобус, самолет), Чехия, Венгрия; Прибалтика; Одесса. Экскурсионные туры: Париж – Амстердам, Чехия. Шоп: Варшава, Вильнюс, Москва.										(017) 213-30-49, 233-15-44	МСТ № 133, 23.09.96-23.09.98	ОЛИАНА
УКРАИНА (Одесс. обл.)	Курорт «Каролино-Бугаз» (50 км от Одессы)	12	Отдых	Автобус	июль-сентябрь	домики	3-х разовое	Проезд, курорт. сбор.	июль-август $ 195	(017) 255-18-68, 253-37-39	МСТ № 281, 1.10.96-1.10.98	ЭКОЛОГИЯ-ТУР
БОЛГАРИЯ	Солнечный Берег, Китен, Равда	11-12	Отдых	Авиа	июль-сентябрь	част.отели, отели *****	завтраки, швед.стол	Трансфер, мед.страховка, курортная такса.	от 290 у.е.	СМОЛЯНКА (017) 229-25-85, 229-23-85 МСТ № 474, 10.04.97-10.04.99		
	Равда-Несебр — отель на берегу моря со всеми удобствами в номерах; автобус кл.«люкс»; 12-27.07, 24.07-7.08 и т.д. — 190 у.е., 150 у.е. — дети.											
	Международный престижный курорт «Дюны» — цены по справке.											
ПРАГА-ПАРИЖ-ЛЮКСЕМБУРГ-БРЮССЕЛЬ-АМСТЕРДАМ-БЕРЛИН		11-12	Экскурсия	Автобус кл. «Мерседес»	20.07,20.08 21.09	отель **	завтраки	Везде услуги русскоязычного гида.	345 у.е.			
ТУРЦИЯ	Мармарис, Кушадасы	11-12	Отдых	Авиа	постоянно	отель **-*****	п/пансион (швед.стол)	Посещение Греции (о.Родос, Памуккале и др.).	от 235 у.е. + 7млн.руб			
Отдых в Чехии на Маховом озере — 155 у.е.												
Весь Крым; отдых в Паланге, на Куршской косе; санатории Друскининкая. ЕВРОВИЗЫ. Визовая поддержка в Литву (включая мульт.)												

По вопросам размещения информации в таблице обращайтесь в отдел рекламы по тел. (017) 236-24-41, 210-02-54.

АЎТОРАК 8 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45, 19.10 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.20 Новости. 8.10 Вселенная. 8.40 Мультфильм. 8.50 «Легкие шаги». Х/ф. 10.15 «Золотые ключи». 10.40 «Портреты». «Брижитт Бардо». 11.10 «Сенсация-2». 12.00 Четвертое измерение. 12.25 Акколада. 15.15 Экран — абитуриенту. 15.45 «Приключения Скиппи». 16.10 Мультфильм. 16.20 «Окружающий мир». 16.50 «Переоценка ценностей». 17.00 Музыкальный антракт. 17.15 «Живет такой человек». 18.20 «Сенсация-2». 19.15 Тема дня. 19.35 Вертикаль. 20.00 Музыка без границ. 20.25 Летний день села. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.50 Х/ф «Найти и обезвредить». 23.20 Чемпионат Европы по мотоболу. 23.50 Третий тайм.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.00 «Человек в маске». 9.40 Смехопанорама. 10.10 Домашняя библиотека. 10.30 «Угадай мелодию». 14.20 «Сказки тихого часа». 14.45 Кварьете «Веселая квампания». 14.55 Мультитроллия. 15.15 Волшебный мир, или Синема. 15.40 «Гарри — снежный человек». 16.05 «...До шестнадцати и старше». 16.30 «Вокруг света». 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.05 Погода. 18.10 Час пик. 18.35 «Угадай мелодию». 19.05 «Тема». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!» 20.00 Время. 20.40 Х/ф «Музыкальная история». 22.10 Х/ф «Бомба в метро».

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.50 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 Караоке по-русски. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.05 «Эх, дороги!» 14.45 Образ жизни. 15.10 «Красная книга». 15.25 «Клубничка». 16.15 Там-там новости. 16.25 Лукоморье. 16.50 Посмотри на себя. 17.05 Россияне. 17.20 Новое «Пятое колесо». 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Достояние республики». Х/ф. С. 1. 21.35 «Притча об артисте. Лицедей». Мультфильм для взрослых. 22.35 Момент истины. 23.05 Товары — почтой.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа — сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 Парадоксы истории. 14.55 Папа, мама и я — спортивная семья. 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 «Кавингтон Кросс». 16.45 Студия «Вообрази». 17.05 «От и до...». 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильмы. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.30 Поэзия. 20.45 Музыка из Петербурга. 21.30 «Кавингтон Кросс».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 9.15 Х/ф «Зеленая поросль». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 12.00 Открытый мир. 12.45, 24.00 Телемагазин. 13.20 Большое «Времечко». 15.35 Дистанция 60. 16.35 «Голубое дерево». Х/ф. 17.30 «Улица Сезам». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Прощай, моя любимая». 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 Ночное «Времечко». 0.10 Меломания: «Трио Эррола Гарнера».

8 канал
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 Х/ф «Право на беззащитность». 20.00 Мульт-планета. 20.30 «Горец-3». 21.30 Служба оперативной информации. 22.00 Х/ф «Невероятные приключения итальянцев в России».

СЕРАДА 9 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45, 19.10 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.30 Новости. 8.10 Чемпионат Беларуси по художественной гимнастике. 8.45 Туробъектив. 9.15 «Заколдованный мальчик». Мультфильм. 10.00 «Все дело в шляпе». 10.30 Бездельник. 11.05 «Сенсация-2». 11.55 Видимо-невидимо. 15.15 Экран — абитуриенту. 15.45 «Приключения Скиппи». 16.10 Инваспорт Беларуси на международной арене. 16.30 «Города и люди». 17.00 Музыкальный антракт. 17.10 Арсенал. 18.20 «Сенсация-2». 19.15 Тема дня. 19.35 «Познай себя». 20.00 Ток-шоу «Это моя работа». 20.25 Авто-парк. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.45 «Центр» с миссией здоровья по всему миру». 21.50 Х/ф «Белая птица с черной отметиной». 23.30 Концерт, посвященный 90-летию со дня рождения народного артиста СССР Иосифа Жиновича (продолжение).

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.55 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.00 «Тема». 9.40 «В мире животных». 10.15 Домашняя библиотека. 10.30 «Угадай мелодию». 14.20 «Сказки тихого часа». 14.45 Кактус и К. 14.55 До-ми-соль. 15.15 Зона джунглей. 15.40 «Гарри — снежный человек». 16.05 «...До шестнадцати и старше». 16.30 «Вокруг света». 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.00 Футбол. Чемпионат России. 19.45 «Спокойной ночи, малыши!» 19.50 Погода. 20.00 Время. 20.40 Х/ф «Сыщик».

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.50 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 L-клуб. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.05 «Эх, дороги!» 14.45 Парламентарий. 15.10 Ваше право. 15.25 «Клубничка». 16.15 Там-там новости. 16.25 Лукоморье. 16.50 Посмотри на себя. 17.05 Россияне. 17.20 Избранные. 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Достояние республики». С. 2. 21.40 «Мимолетности», «Гномы и горный король». Мультфильмы для взрослых. 22.35 Царская ложа. 23.15 Товары — почтой.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа — сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 Хуторок. 14.55 «Поедем в Царское Село». 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 «Кавингтон Кросс». 16.50 Ржавые провода. 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильмы. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.30 Поэзия. 20.40 Сокровища Петербурга. 20.55 Парадоксы истории. 21.30 «Кавингтон Кросс».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 9.15 Детям. Бабушкины сказки. Мультфильм. 9.30 Женские истории. 10.30, 17.30 «Улица Сезам». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 12.00 Открытый мир. 12.45, 0.10 Телемагазин. 13.20 Большое «Времечко». 15.35 Дистанция 60. 16.35 «Голубое дерево». Х/ф. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Кто-то следит за мной». 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 «Футбольный клуб». 0.20 Меломания: «Трио Оскара Питерсона».

8 канал
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 Секретные материалы. 19.30 Аэробика «Новый Эдем». 20.00 Мульт-планета. 20.30 «Горец-3». 21.30 Полископ. 21.45 Х/ф «Пятый мушкетер или железная маска».

ЧАЦВЕР 10 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45, 19.10 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.05 Новости. 8.10 Авто-парк. 8.20 Вертикаль. 8.45 Телебом. 9.15 Мультфильм. 9.25 «Неоткрытые острова». Х/ф. 10.30 Музыка без границ. 10.55 Гости в дом. 11.25 «Уникум». 12.00 «Коко Шанель и ее друзья». 12.40 «После пленера. Время тишины». Д/ф. 15.15 Экран — абитуриенту. 15.45 «Приключения Скиппи». 16.10 Мультфильмы. 16.30 «Куда пойти учиться?» 17.00 Музыкальный антракт. 17.10 «Тема с вариациями, или 30 минут с Анатолием Ярмоленко». 18.15 Творцы. 18.40 «Музыкальная обойма». 18.50 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 19.05 Тема дня. 19.25 «Судьба, разделенная с народом...» 20.10 Сделано в Беларуси. 20.25 Музыкальный антракт. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.50 Телебарометр. 22.05 Х/ф «Одинокая женщина желает познакомиться». 23.35 «Крок».

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.00 Футбол. Чемпионат России. 9.50 «Клуб путешественников». 10.35 Домашняя библиотека. 10.40 Смак. 14.20 «Последний лепесток». Мультфильм. 14.45 До-ми-соль. 15.15 «Лего-го». 15.40 «Гарри — снежный человек». 16.05 «...До шестнадцати и старше». 16.30 «Вокруг света». 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.00 Погода. 18.05 Час пик. 18.30 «Джентльмен-шоу». 19.00 «Моя семья: теща и свекровь». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!» 20.00 Время. 20.40 Х/ф «Любовь последнего рыцаря». 22.50 «Магия: мир сверхъестественного».

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.50 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 Бесконечное путешествие. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.05 «Эх, дороги!» 14.45 На пороге века. 15.10 «Темная» для ...» 15.25 «Клубничка». 16.15 Там-там новости. 16.25 Лукоморье. 16.50 Посмотри на себя. 17.05 Россияне. 17.20 Люди, деньги, жизнь... 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Ловушка для одинокого мужчины». Х/ф. 22.35 «Славянский базар». 22.45 Сергей Лемешев. 23.25 Товары — почтой.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа — сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 Взлетная полоса. 14.55 «Черный кот». 15.40, 20.20 Телеслужба безопасности. 15.55 «Кавингтон Кросс». 16.45 Полосатая музыка. 17.00 «Три колеса, фолиант и ...» 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильмы. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.30 Поэзия. 20.40 Сокровища Петербурга. 20.55 Театральная программа. 21.30 «Кавингтон Кросс».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 9.15 Детям. Бабушкины сказки. Мультфильм. 9.30 «Доктор Куин, женщина-врач». 10.30, 17.30 «Улица Сезам». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 12.00 Открытый мир. 12.45, 24.00 Телемагазин. 13.20 Большое «Времечко». 15.35 Дистанция 60. 16.35 Х/ф «Голубое дерево». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Вашингтонское такси». 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 Ночное «Времечко». 0.10 Х/ф «Сны Акиры Куросавы».

8 канал
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 Х/ф «Благодетель». 20.00 Мульт-планета. 20.30 «Горец-3». 21.30 Музыкальный конвейер. 22.15 Х/ф «Сердцебиение».

ПЯТНІЦА 11 ліпеня

БТ
7.30 Утреннний коктейль. 7.45, 18.45 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.20 Новости. 8.10 Телебарометр. 8.20 Родное слово. 8.50 Бархатный сезон. 9.20 «Переход». 9.50 Мультфильмы. 10.15 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 10.25 «Кинь в меня яблоком». Х/ф. 11.00 «АРТ-клуб». 11.40 «Канат». Телеспектакль. 13.55 Зорная ростань. 15.15 «Приключения Скиппи». 15.45 Усадьба. 16.15 Творцы. 17.00 Музыкальный антракт. 17.15 Концертный сезон. 18.15 Колесо времени. 18.35 Летний день села. 18.50 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 19.00 Тема дня. 19.15 Международный курьер. 19.45 Панорама. 20.20 Торжественное открытие VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». Трансляция из Витебска. 21.55 «В джазе только девушки». 22.30 Х/ф «Долгая страстная пятница». 0.30 Акколада.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.15 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.05 «Моя семья: теща и свекровь». 9.50 «Пока все дома». 10.25 «Играй, гармонь любимая!» 14.20 Х/ф «Оливер Твист». 16.05 «50 х 50». 16.30 «Вокруг света». 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.10 Погода. 18.15 Человек и закон. 18.45 «Поле чудес». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!» 20.00 Время. 20.40 «Строго на юг». 21.30 Взгляд. 22.25 Х/ф «Придурки на каникулах». 0.10 Пресс-экспресс.

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.45 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 «Аншлаг» представляет. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.05 «Эх, дороги!» 14.45 Золотая карта России. 15.10 «Ничего, кроме...» 15.25 «Клубничка». 16.15 Там-там новости. 16.25 Лукоморье. 16.45 Посмотри на себя. 17.05 Россияне. 17.20 Парламентский вестник. 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Славянский базар». 22.35 «Славянский базар». 22.45 Частная коллекция. 23.15 Товары — почтой.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа — сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 У Игоря Д. 14.55 Ток-шоу «Наобум». 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 Дом кино. 16.45 «Равняется любовь...» 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильмы. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.30 Игра «Лотто-бинго». 21.30 «Телекомпакт».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 9.15 Детям. Бабушкины сказки. Мультфильм. 9.30 «Доктор Куин, женщина-врач» (США). 10.30 «Улица Сезам». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 12.00 Открытый мир. 12.45, 23.45 Телемагазин. 13.20 Большое «Времечко». 15.35 Дистанция 60. 16.35 Х/ф «Голубое дерево». 17.30 Футбольный клуб. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Найти и обезвредить». 20.40 «Алло, Фима!» 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 Ночное «Времечко». 0.10 Х/ф «Духов день».

8 канал
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 Секретные материалы. 19.30 Аэробика «Новый Эдем». 20.00 Мульт-планета. 20.30 Спорт-action (единоборства, F-1). 21.30 Сцена «Европа». 22.00 Х/ф «Лунный гонщик».

СУБОТА 12 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.45 Новости. 8.10 Здоровье. 8.40 «Все про все». 9.05 Остров вдохновения. 9.20 «Под углом 23,5 градуса». 9.45 Международный курьер. 10.15 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 10.25 Судьба моя и надежда. 10.55 Регион. 11.30 «Все нормально, мама!» 12.05 «Макаенка, 9». 12.25 Многоголосие. 13.10 Телеспорт. 13.40 Х/ф «Дамы приглашают кавалеров». 15.10 «Приключения Скиппи». 15.35 «Все мы родом из детства». 16.30 «Оставайтесь с нами». 17.00 Музыкальный антракт. 17.10 Творцы. 18.15 Белорусский дом. 18.50 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 19.00 Тема дня. 19.25 «Риск-версия». 19.50 Галерея. 20.20 История любви. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.50 Теленавигатор. 22.05 «Музыкальная обойма». 22.20 Третий тайм. 22.45 Видимо-невидимо. 24.00 «Славянский базар-97».

ОРТ
7.00 Х/ф «Выстрел на перевале Караш». 8.40 Лотто-Миллион. 8.45 Домашняя библиотека. 9.00, 14.00, 17.00 Новости. 9.10 Слово пастыря. 9.30 Утренняя почта. 10.05 «Каламбур». 10.40 Смак. 11.00 «Возвращение Третьяковки. История одного шедевра». 11.25 Х/ф «Однолюбы». 12.45 «Июльский снег». 13.25 «Вологда: между прошлым и будущим». 14.20 «Очевидное — невероятное». 14.45 «Заколдованный мальчик». «Машенькин концерт». Мультфильмы. 15.40 В мире животных. 16.15 «Колесо истории». 17.20 «С верой, надеждой, любовью». 18.45 Погода. 18.55 «Строго на юг». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!» 20.00 Время. 20.55 Х/ф «Максим Перепелица». 22.40 Х/ф Сид и Нэнси».

Канал «Россия»
7.00 Утренний экспресс. 7.55 Товары — почтой. 8.05 «Меморина». 8.30 Клуб «Адреналин». 8.45 Доброе утро, страна! 9.30 Пилигрим. 10.00 Вести в одиннадцать. 10.15 «Как много девушек хороших...» 10.55 «Славянский базар». 11.05 «Если бы знать!» 11.45 Анонимные собеседники. 12.15 Мультфильмы. 12.30 Караоке по-русски. 13.00 Вести про... 13.25 «ОП-центр». Х/ф. 14.20 Праздник «МК» в Лужниках. 14.45 Двойной портрет. 15.15 Бесконечное путешествие. 15.45 Иосиф Кобзон. 16.00 Легенды Большого. 16.55 Футбол. Кубок Интертото. 19.00 Вести. 19.35 Сам себе режиссер. 20.10 Субботний вечер с И.Олейниковым и Ю.Стояновым. 21.35 «Му-муки творчества». 21.55 Совершенно секретно. 22.50 Репортер. 23.05 Ночная жизнь городов мира. 23.30 «Славянский базар». 23.40 Программа «А» на «Славянском базаре».

Санкт-Петербург
9.30, 12.30, 15.30, 18.30, 21.30 Информ ТВ. 9.45 Хуторок. 10.15 «Честь имею». 10.40 «Индаба». 11.05 «Необузданная Африка». 12.00 Ток-шоу «Наобум». 12.45 Страсти-мордасти. 13.05 «Время отдыха с субботы до понедельника». Х/ф. 14.30 «Старинные русские романсы в исполнении Нани Брегвадзе». 14.50 Исторические расследования. 15.45 Спортивное обозрение. 16.05 Мастер-класс. 16.55 Телестанция «Моя Россия»: «Храм». 17.25 Телемагазин. 18.55 Мультфильмы. 19.15 Музыкальный ринг. 20.50 Блеф-клуб. 21.45 «Парад парадов». 22.25 «Русский регтайм». Х/ф.

НТВ
7.00 Сегодня утром. 9.00 «Необычайные приключения доктора Дулиттла». 9.30 «Пойми меня». 10.00 Х/ф «Воины времени». 10.45 От «Винта». 11.00, 15.00 Сегодня днем. 12.00 Х/ф «Дядя король». 14.30 «Панорама» с Всеволодом Овчинниковым. 16.00 Х/ф «Хочу Вашего мужа». 17.15 «Дог-шоу. Я и моя собака». 17.45 Обращение Святейшего Патриарха Московского и всея Руси Алексия II по случаю празднования Дня святых первоверховных апостолов Петра и Павла. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.30 Герой дня без галстука. 18.55 «Зубастики». Ф. 3. 20.45 «Куклы». 21.45 «Байки из склепа». 22.40 «Империя страсти». 23.20 Х/ф «Дальше некуда». 1.05 Ночной канал. «Плейбой-шоу».

8 канал
15.00 Джонс Майер «Жизнь в слове». 15.30 Х/ф «Освобождение Вилли». 17.00 В фокусе — семья. 18.00 Коллекция 8-го канала. Шоу Бари Алибасова. 19.15 Мульт-планета. 19.30 На-ли-вай! 20.00 «Комиссарша», «Корина». 21.00 Суперзвезды Голливуда. Кевин Костнер. 21.30 Х/ф «Робин Гуд, король ветров».

НЯДЗЕЛЯ 13 ліпеня

БТ
8.00 «Коктейль по воскресеньям». 8.55 «Телебом». 9.20 «Мультиклуб». 9.50 Вершина мира. 10.15 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 10.30 «Все нормально, мама!» 11.05 Туробъектив. 11.35 «Война в воздухе». 12.00 «Славянский базар-97». 13.35 Олимп. 13.55 Сельчане. 14.25 «Приглашаем на вечерки». 15.00 Новости. 15.15 Бон тон. 15.45 «Портреты». «Френсис Франко». 16.15 «Оскар». 16.45 Х/ф «Бешеные деньги». 18.15 Бездельник. 18.50 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 19.05 Ток-шоу «Карамболь». 19.40 Колыбельная. 20.00 Резонанс. 21.00 «Славянский базар-97». 23.00 Спортивный телекурьер. 23.25 Х/ф «Стреляй!». 1.15 Бархатный сезон.

ОРТ
7.00 «Если ты прав». 8.20 «Сказка о рыбаке и рыбке». 8.55 Спортлото. 9.00, 14.00, 22.25 Новости. 9.10 «Непутевые заметки» Дм.Крылова. 9.30 Пока все дома. 10.20 Утренняя звезда. 11.05 «Армейский магазин». 11.35 «Играй, гармонь любимая!» 12.05 Сельский час. 12.30 «Подводная одиссея команды Кусто». «Наследие забытого мира». 13.20 Смехопанорама. 14.15 «Приглашение к музыке». 14.45 Клуб путешественников. 15.30 Мультфейерверк. 16.30 Счастливый случай. 17.20 «Один на один». 17.50 Футбольное обозрение. 18.15 Погода. 18.20 «Песня-97». 19.15 «Строго на юг». 20.00 Время. 20.32 Киноафиша. 20.40 Х/ф «Жандарм из Сен-Тропеза». 22.35 Х/ф «Жестокий выбор».

Канал «Россия»
7.00 Утренний экспресс. 7.55 Торговый дом «Ле Монти». 8.10 «Сольти». 8.35 «Славянский базар». 8.45 Доброе утро, страна! 9.30 Присяга. 10.00 Вести в одиннадцать. 10.15 Русское лото. 10.55 Без пяти девять. 11.00 Книжная лавка. 11.25 «У всех на устах». 11.40 Человек на Земле. 12.05 Новая Россия. 12.30 21 кабинет. 13.00, 19.00 Вести. 13.25 «ОП-центр». 14.15 Сад культуры. 14.40 Волшебный мир Диснея. 15.05 Довгань-шоу. 16.00 Репортаж ни о чем. 16.15 Футбол без границ. 16.50 Встречи на высшем уровне. 17.45 L-клуб. 18.20 «Аншлаг» представляет. 19.40 Старая квартира. 1950 год. 20.45 Городок. 21.15 «Колизей». 22.10 У Ксюши. 22.40 «Славянский базар». 0.20 Рек-тайм.

Санкт-Петербург
9.30, 12.30, 15.30, 18.30 Информ ТВ. 9.45 Папа, мама и я — спортивная семья. 10.15 Овертайм. 10.40 «Индаба». 11.05 «Необузданная Африка». 12.00 Старое танго. 12.45 Экспресс-кино. 13.05 «Завещание профессора Доуэля». Х/ф. 14.35 Мультфильм. 14.45 Д.Башкиров. «То, что останется». 15.45 Спортивное обозрение. 16.05 Праздник в Большом концертном зале. 16.20 Заметки на полях шляпы N2. 16.55 Телестанция «Моя Россия»: «Роман с героем». 17.25 Телемагазин. 18.55 «Комедия старого режима». Х/ф. 20.15 «Город в подарок». 20.45 Ноу смокинг. 21.30 У всех на виду. 21.45 Международное обозрение. 22.15 Звездный розыгрыш. 22.50 «Осень». Х/ф.

НТВ
7.00 Сегодня утром. 9.00 Устами младенца. 9.30 «Пойми меня». 10.00 Х/ф «Воины времени». 10.45 От «Винта». 11.00, 15.00 Сегодня днем. 12.00 Книжный магазин. 12.30 «Маски-шоу»: избранное. 13.00 «Каролина в Нью-Йорке». 13.30 «Кино, кино, кино: новости Голливуда». 14.00 Время «Ч». 14.30 «Своя игра». 16.00 Х/ф «Я люблю». 17.30 «Русские гвозди». 18.00 Сегодня вечером. 18.30 «Мафия». 19.00 «Саванна». 20.00 Итоги. 21.10 Х/ф «Хорошие парни». 23.50 Третий глаз. 0.30 Ночной канал «Плейбой-шоу».

8 канал
15.00 Благая Весть с Риком Рендевром. 15.30 Тележурнал «Ровестник». 17.00 В фокусе — семья. 16.45 Кинокомедия «Сержант Билко». 18.30 «Тролль в центральном парке». 19.30 Трюкачи Голливуда. 20.00 «Комиссарша», «Десятое убийство». 21.00 Экспертиза. 21.30 Новости «К-Видео». 22.00 Х/ф «Последний раз, когда я видел Париж».

КАДРЫ

Кожнае пакаленне юбілей Мінска святкавала па-свойму

Моладзь выбірала вячэрні час — і смелыя забавы. Самотных пенсіянераў не цешылі нават вітрыны, упрыгожаныя атрыбутамі «светлага ўчора і заўтра».

ЗДАРЭННІ

Міліцыя спазнілася на 2 хвіліны 6 секунд

Гомельская міліцыя працягвае пошукі двух маладых людзей, якія ў самым цэнтры горада, прыкладна ў 200 метрах ад участка МУС, сярод белага дня абрабавалі краму «Рубін».

Злачынцы ў 18:30 зайшлі ў ювелірную краму. Адзін з іх хадзіў ад вітрыны да вітрыны, а другі тым часам, стаўшы каля дзвярэй, ветліва «фільтраваў» наведвальнікаў: усіх выпускаў, але нікога не ўпускаў. Маўляў, па тэхнічных прычынах...

Калі ў краме засталіся толькі адны работніцы, хлопцы выцягнулі зброю і забралі каштоўнасцяў на 400 мільёнаў рублёў. Потым яны спакойна выйшлі на вуліцу і зніклі ў дварах.

Міліцыя з'явілася на месцы здарэння роўна праз 2 хвіліны і 6 секунд пасля сігналу трывогі, але знайсці «прафесіяналаў» дагэтуль не ўдалося.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

Залік выбіваў кулакамі

Навучэнец Магілёўскага хіміка-тэхналагічнага тэхнікума Генадзь Саракола збіў свайго выкладчыка.

15-гадовы хлопец вучыўся дрэнна, яго ўжо аднойчы адлічылі з тэхнікума за акадэмічную запазычанасць. Аднак праз 6 месяцаў ён аднавіўся. Вось прыйшоў канец семестра, і хлопец запатрабаваў, каб выкладчык паставіў залік. Калі педагог зазначыў, што для заліку трэба мець веды, якіх навучэнец не мае, той пусціў у ход рукі. Выкладчыка ўратавалі іншыя студэнты, а выкліканая міліцыя склала на хулігана пратакол.

Ён адлічаны з тэхнікума, крымінальную справу перадалі ў суд. Як адзначыў пракурор Кастрычніцкага раёна Магілёва Уладзімір Шчытнікаў, гэта першы падобны выпадак у ягонай працы.

Іван ЗАСАДА

Палескія дыверсанты

Партызанская слава дзядоў не дае спакою сучасным школьнікам.

Днямі чарговы факт спробы ўчыніць дыверсію на чыгунцы адзначаны ў Калінкавіцкім аддзяленні ўнутраных справаў на транспарце. Гэтым разам на 477-м кіламетры перагону Канцэвічы—Старушкі (Гомельская вобласць) нехта паклаў кучы камення на рэйкі перад грузавым цягніком. Усё абышлося добра, бо машыніст своечасова ўбачыў перашкоду.

Міліцыі ўдалося адшукаць «дыверсантаў». Імі аказаліся вучні 3-га і 6-га класаў Канцэвічскай сярэдняй школы Коля Л. і Андрэй П. Відаць, у гэтай школе перабаршчылі з «патрыятычным выхаваннем».

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

Да немцаў па навуку

Незвычайную дапамогу аказалі жыхары нямецкага горада Бобпарда Краснапольскаму раёну Магілёўскай вобласці.

Дабрачынная арганізацыя аплаціла вучобу ў ФРГ 4-х выпускніц сярэдніх школ з Краснаполля. Дзяўчаты вернуцца дадому з дыпломамі медыцынскіх сясцёр.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Малады горад вымірае

Змяншаецца колькасць жыхароў у самым маладым горадзе Гомельскай вобласці — Светлагорску.

Статыстыка сведчыць: узровень смяротнасці ў горадзе за апошнія дзесяць гадоў павялічыўся ўдвая. Сёлета за паўгода ў Светлагорску нарадзілася 337 чалавек, а памерла — 350. Было створана 175 сем'яў, а распалася — 219. Калі і далей смяротнасць будзе падвойвацца кожныя дзесяць гадоў, дык праз стагоддзе Светлагорск згубіць усіх сваіх 75 тысяч жыхароў.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

АПЫТАННЕ

Мінчане незадаволеныя сваім жыллём

Незалежны інстытут сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў (НІСЭПД) правёў сацылагічнае даследаванне, мэтай якога было вывучэнне думкі мінчан аб жыллёвым фондзе.

Анкетаваннем было ахоплена 1.000 жыхароў сталіцы, якія жывуць у дзяржаўных (41%), прыватызаваных (29%), кааператыўных (19%) кватэрах або ў ведамасным ці нанятым жыллі.

Пры гэтым толькі 38% рэспандэнтаў цалкам задаволеныя якасцю жылля, 39% — не задаволеныя. Якасць камунальнага абслугоўвання задавальняе толькі кожнага чацвёртага мінчаніна (26%) і 43 працэнты — не задавальняе. Тэхнічны стан дамоў, у якіх яны жывуць, задавальняе яшчэ меншую колькасць апытаных мінчан — 22%, а больш як палова рэспандэнтаў — 55 працэнтаў — не задаволеныя тэхнічным станам месцаў свайго пражывання.

БелаПАН

СПОРТ

Беларусы ў кнізе Гінэса

ТЭНІС:
ЗНАЁМЫЯ ТВАРЫ!

Тэнісісты разыгралі прызы самага галоўнага турніру года — Уімблдонскага. Пераможцамі ў адзіночных і парных разрадах сталі першыя ракеткі свету.

16-гадовая Марціна Хінгіс з Швейцарыі цяпер самая юная чэмпіёнка Уімблдона ў XX стагоддзі. Яна абыграла ў фінале Яну Новатну з Чэхіі, якая стаяла ў сусветнай класіфікацыі пад № 3, — 2:6, 6:3, 6:3.

Знакаміты амерыканскі майстар Піт Сампрас, як і Хінгіс, атрымаў другую ў гэтым годзе перамогу ў турнірах «Вялікага Шлема». У выніковым матчы ён лёгка пераможа француза Седрыка П'ёліна — 6:4, 6:2, 6:4.

Услед за Хінгіс і Сампрасам пайшлі аўстралійцы Марк Вудфард і Тод Вудбрыдж, якія ў пяты раз выйгралі спаборніцтвы мужчынскіх дуэтаў.

А вось мінчанка Наташа Зверава — адзіная, каму можа пакарыцца «Вялікі Шлем». Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі яна выйграла разам з Хінгіс, а на «Ралан Гарос» і Уімблдоне перамагла ў пары з шматгадовай партнёркай Джы-Джы Фернандэс з ЗША. У фінале яны зламілі супраціўленне Ніколь Арэндт (ЗША) — Манон Балеграф (Галандыя) — 7:6, 6:4. Для поўнага камплекту Наташы застаецца перамагчы ў адкрытым чэмпіянаце ЗША, які пачнецца пад Нью-Йоркам напрыканцы лета.

ШАШКІ:
ГАСЦІННЫЯ ГАСПАДАРЫ

У мінскім Палацы шахмат і шашак скончыўся традыцыйны шашачны фестываль «Мінск-97». На жаль, беларускія шашысты галоўныя прызы ва ўсіх трох турнірах саступілі. У гросмайстарскім 1—3 месцы падзялілі чэмпіён Еўропы Аляксандр Георгіеў, Уладзімір Мільшын (абодва — Расія) і Ігар Кірзнер (Украіна). У майстарскім рэнамэ гаспадароў падтрымаў камп'ютэр фірмы «Дайнова», а ў адкрытым турніры лепшым стаў гросмайстар з Санкт-Пецярбурга Андрэй Калмакоў.

ШАХМАТЫ:
ПАМЁР МІГЕЛЬ НАЙДАРФ

У Буэнас-Айрэсе ва ўзросце 87 гадоў памёр знакаміты аргенцінскі гросмайстар Мігель Найдарф. У 30—50-х гадах ён уваходзіў у кагорту мацнейшых ігракоў свету. Яго імя носіць адзін з варыянтаў сіцыліянскай абароны.

А ў Дортмундзе (Германія) стартаваў яшчэ адзін супертурнір XIX катэгорыі *FIDE*. У першым туры расіянін Уладзімір Крамнік выйграў у свайго суайчынніка экс-чэмпіёна свету Анатоля Карпава, а Вішванатан Ананд (Індыя) — у Васіля Іванчука (Украіна). Астатнія тры партыі скончыліся ўнічыю, у тым ліку венгерскай шахматысткі Юдзіт Полгар з мінчанінам Барысам Гельфандам.

Пасля 3 тураў лідзіруе Крамнік, Полгар і Ананд — па 2,5 ачка, у Карпава і англічаніна Шорта — па 1,5, у Гельфанда — 1 ачко.

ФУТБОЛ:
НЯЗБЫТНАЯ НАДЗЕЯ

Пасля таго як мінскае «Дынама-93» у групавым турніры Кубка *UEFA-Intertoto* перамагло галандскі «Херэнвен» — 1:0 і польскую «Паланію» (4:1), у беларускіх заўзятараў з'явілася надзея на тое, што і з нямецкім «Дуйсбургам» можна будзе паладзіць. Аднак нямецкія футбалісты прадэманстравалі гаспадарам усю беспадстаўнасць іх намаганняў. Яны пераўзыходзілі дынамаўцаў і ў тэхніцы карыстання мячом, і ў арганізацыі гульні, і ў скорасці футбольнага мыслення, і ў руках і атлетызме. Лік 1:0 далёка не паказвае суадносіны сілаў на полі. У другім тайме ігракі «Дуйсбурга» тройчы траплялі ў штангу варот, а яшчэ ў некалькіх выпадках не забівалі пры выхадах адзін на адзін з варатаром «Дынама». Але гасцям такія агрэхі можна дараваць: з адпачынку яны вярнуліся ўсяго тыдзень таму, а сапернік іх варотам ніяк не пагражаў.

БАСКЕТБОЛ:
СУСЕДЗІ — У ЭЛІЦЕ

У іспанскай Барселоне фінішаваў чэмпіянат Еўропы сярод мужчынскіх каманд.

У фінале зборная Югаславіі без асаблівых цяжкасцяў выйграла ў каманды Італіі — 61:49, а ў барацьбе за бронзавыя медалі расіяне пераўзышлі грэкаў — 97:77.

Цікава, што ў фінальны турнір прайшлі зборныя ўсіх суседніх з Беларуссю краін. Літва — на шостым месцы, Польшча — на сёмым, Украіна — на 13-м, Латвія — на 16-м, апошнім. Нашыя, на жаль, не пераадолелі адборачны этап.

Тамсама прайшла жараб'ёўка чэмпіянату Еўропы 1999 года. Зборная Беларусі трапіла ў даволі моцную групу разам з камандамі Іспаніі (5-е месца ў Барселоне), Ізраіля (9-е), Украіны (13-е), Англіі і Даніі. У фінальную стадыю пройдуць два лепшыя калектывы.

ВАЛЕЙБОЛ:
МІЛЬЁН ДЛЯ ІТАЛЬЯНЦАЎ

У шосты раз за восем гадоў валейбалісты Італіі аказілся мацнейшымі ў чэмпіянаце Сусветнай лігі. У вырашальным матчы яны нечакана лёгка перамаглі кубінцаў — 3:0 (15:5, 15:8, 15:10) і атрымалі галоўны прыз — чэк на 1 мільён долараў. Расіяне выйгралі ў алімпійскіх чэмпіёнаў галандцаў у матчы за трэцяе месца — 3:0.

ЛЁГКАЯ АТЛЕТЫКА:
СУСВЕТНЫ РЭКОРД

10 кіламетраў за 26 хвілін 31,32 секунды прабег ў сталіцы Нарвегіі Осла чэмпіён свету і Алімпійскіх гульняў з Эфіопіі Хайле Гебрэселасіе. Папярэдняе дасягненне мараканца Салаха Хісу палепшана амаль на 7 секунд.

УЛАДЗІМІР САВЕЛЬЕЎ — У ГІНЭС-ШОЎ

Беларускі асілак Уладзімір Савельеў з Бабруйска ўстанавіў унікальнае дасягненне, якое будзе ўпісана ў кнігу рэкордаў Гінэса. Ён на працягу сутак 10.851 раз падняў пудовую гіру. Пры гэтым кожную гадзіну ён апускаў снарад на зямлю толькі на 5 хвілін.

А мінчанін Вячаслаў Харанека свой чарговы рэкорд здзейсніў з трохпудовым снарадам. За 5 хвілін ён падняў яго над сабой 60 разоў.

Сямён ПЛОЦ

© СВАБОДА Падпісны індэкс 63887 E-mail: edit@svaboda.minsk.by СВАБОДА ў Internet: http:\\www.gis.minsk.by Спасылка на газету СВАБОДА абавязковая Наклад 34.640
Нумар падпісаны ў друк 07.07.97 (15:00) Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) ЛВ № 215 Заказ 324